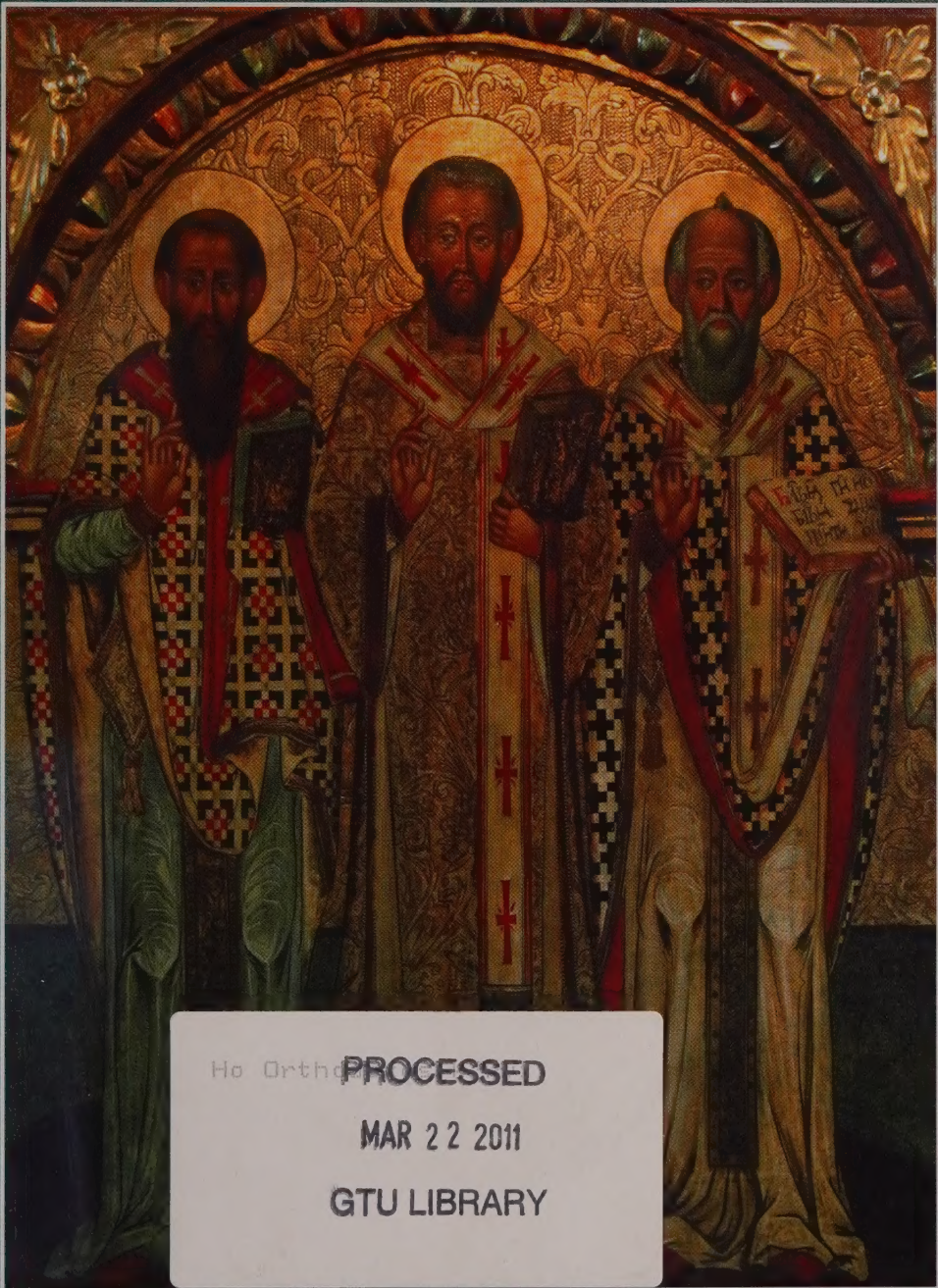

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2011 • ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ 268-269

Ho Ortho **PROCESSED**

MAR 22 2011

GTU LIBRARY

ORTHODOX HERALD

GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

JANUARY - FEBRUARY 2011 • ISSUE 268-269

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 3 Οικουμενικού Πατριάρχου:
Μήνυμα επί τη Έορτή των Τριών Ιεραρχών.
- 4 Οικουμενικού Πατριάρχου:
Αποδείξεις περί γάμου προσώπων έχόντων τόν ίδιον
Ανάδοχον Βαπτίσματος.
- 5 Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου:
Πρωτοχρονιάτικο Μήνυμα 2011.
- 7 Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου:
Έγκύκλιος γιά τούς Τρεῖς Ιεράρχες καί τά Ἑλληνικά
Γράμματα.
- 9 Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου:
Εισαγωγική Όμιλία στήν Πανηγυρική Έκδήλωση γιά
τούς Τρεῖς Ιεράρχες.
- 10 Καθηγητῆ Ιωάννη Ταϊφάκου:
Ἡ Έορτή τῶν Γραμμάτων καί ἡ Έποχή μας.
- 12 Μητροπολίτη Καβάσων κ. Φιλήμονος:
Ὁ θησαυρός τῆς θεολογίας.
- 13 Χάρη Μεττή:
«Μεγάλου Βασιλείου, Πῶς ἄν ἐξ Ἑλληνικῶν Ὡφελοῦντο
λόγων».
- 16 Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Τύμπα:
Ἡ ρομφαία τῆς Θεοτόκου καί τό μυστήριο τοῦ πόνου.
- 18 Bishop John of Amorion:
How do Angels differ from Humans?
- 19 His All-Holiness the Ecumenical Patriarch:
The Feast of the Three Hierarchs.
- 20 His Eminence Archbishop Gregorios:
New Year Message 2011.
- 22 His Eminence Archbishop Gregorios:
Encyclical on the Three Hierarchs and Greek Letters.
- 24 His Eminence Archbishop Gregorios:
Address on the consecration of the Georgian Church in
London.
- 25 His Eminence Archbishop Gregorios:
Address at the Banquet in London for Patriarch Ilya of
Georgia.
- 26 His Eminence Archbishop Gregorios:
Address of welcome for the Patriarch of Georgia, Ilya.
- 27 Archimandrite Vassilios Papavassiliou:
Psalm 50
- 29 Εἰδήσεις

Ἔνθετον:

- Ἐρωτηματολόγιον Ἀξιολογήσεως «Ὁρθοδόξου Κήρυκος»
- Φόρμα νέων συνδρομητῶν (Ἑλληνικά καί Ἀγγλικά)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1964

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2011

ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ 268-269

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: Χάρης Μεττής

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Αρχιμ. Βασίλειος Παπαβασιλείου

Οικον. Σταύρος Σολωμού

Διάκονος Σάββας Βασιλειάδης

ORTHODOX HERALD

First Published 1964

Third Period

JANUARY - FEBRUARY 2011

No.: 268-269

CHIEF EDITOR: Charis Mettis

EDITORIAL COMMITTEE:

Archim. Vasileios Papavasileiou

Oeconom. Stavros Solomou

Deacon Savvas Vasileiadis

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ / CONTACT

5 Craven Hill, London W2 3EN, United Kingdom

Tel.: 020 7723 4787

+44 207 723 4787 (outside UK)

Fax.: 020 7224 9301

+44 207 224 9301 (outside UK)

email: mail@thyateira.org.uk

www.thyateira.org.uk

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ: £3

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ: £5

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΔΩΡΟ ΜΕ ΚΑΘΕ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟ ΕΝΑ ΤΕΥΧΟΣ!

Η ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ 6 ΤΕΥΧΗ

• ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

(ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ): £15

• ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΛΟΙΠΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: £25

• ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: £28

Οι τιμές συμπεριλαμβάνουν τα Έξοδα Αποστολής

ΔΕΜΕΝΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ 6 ΕΤΗΣΙΩΝ ΤΕΥΧΩΝ ΣΕ

ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟ ΔΕΜΕΝΟ ΤΟΜΟ

• ΤΙΜΗ ΔΕΜΕΝΟΥ ΕΤΗΣΙΟΥ ΤΟΜΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

(ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ): £28

• ΤΙΜΗ ΔΕΜΕΝΟΥ ΕΤΗΣΙΟΥ ΛΟΙΠΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: £40

• ΤΙΜΗ ΔΕΜΕΝΟΥ ΕΤΗΣΙΟΥ ΛΟΙΠΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: £43

Οι τιμές συμπεριλαμβάνουν τα Έξοδα Αποστολής

ΟΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΟΒΟΝΤΑΙ

ΜΟΝΟ ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ:

Greek Archdiocese Of Thyateira And Great Britain

Μήνυμα τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

Ἱερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρεταννίας, ὑπέρτιμε καὶ ἑξαρχε Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ Ἰρλανδίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη ὑμετέρα Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἐάν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ὑμνολογίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ εἰς τὴν ἱεράν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἀκολουθίαν, τὴν ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Μαυρόποδος Μητροπολίτου Εὐχαϊτῶν συντεθεῖσαν, θά συναντήσωμεν ἐπαίνους διθυραμβικούς, ἐπιθετα ἐπὶ ἐπιθέτων, πλοκάς ὕμνων, λέξεις σπανίως ἀπαντωμένας, καὶ ταῦτα πάντα ἵνα ἐπαξίως τιμηθῶσιν οἱ τρεῖς οὗτοι μέγιστοι φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος.

Ἐπαξίως θαυμάζονται διότι σπουδάσαντες πᾶσαν τὴν εἰδωλολατρικὴν σοφίαν κατῴρθωσαν ἵνα τὰ φιλοσοφικά φληναφήματα τῆς ἐποχῆς αὐτῶν μεταβάλωσιν εἰς φιλοσοφίαν ζωῆς ἐναρέτου. Ἀφέντες τοὺς «τριβῶνας καὶ τοὺς πώγωνας καὶ τῆς στολῆς οὐδὲν πλέον ἔχοντας ἐπιδείξασθαι» καὶ «γαστρος ἔνεκεν πάντα ποιοῦντας», ὡς φησιν ὁ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος προκατόχος Ἱερός Χρυσόστομος (Λόγοι εἰς Ἀνδριάντας, ΙΖ' καὶ ΙΘ'), ἦλθον ἐπὶ τὴν ὄντως σοφίαν. Δέν ἠρκέσθησαν εἰς θεωρίας ἀκάρπους καὶ ζητήσεις νεφελώδεις, γινώσκοντες λίαν καλῶς ὅτι, ὡς λέγει ὁ ἕτερος προκατόχος ἡμῶν Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, «θεωρία ἀχαλίνωτος τάχα ἂν καὶ κατὰ κρημνῶν ὥσειεν» (Λόγος εἰς τὰ ἅγια Φῶτα). Τοῦτον τὸν κρημνὸν ἀπέφευγον οἱ Ἅγιοι οὗτοι Πατέρες. Γράφει που ὁ μέγας τῶν Καισαρέων φωστήρ: «Εγὼ πολὺν χρόνον προσαναλώσας τῇ ματαιότητι καὶ πᾶσαν σχεδὸν τὴν ἑμαυτοῦ νεότητα ἐναφανίσας τῇ ματαιοπονίᾳ, ἐπειδὴ κατεῖδον τό ἄχρηστον τῆς σοφίας τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τὴν καταργουμένην, πολλὰ τὴν ἐλεεινὴν μου

ζωὴν ἀποκλαύσας, ἠυχόμεν δοῦναι μοι χειραγωγίαν πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν δογμάτων τῆς εὐσεβείας» (Ἐπιστολὴ πρὸς Εὐστάθιον, 223).

Καὶ ὁ χειραγωγὸς εὐρέθη. Ἐρμηνεύων Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τό τοῦ Σολομῶντος: «Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου» (Παροιμίαι Α', 7) λέγει: «τί τοῦτο λέγων «ἀρχὴ σοφίας»; Τὸν φόβον. Οὐ γάρ ἀπὸ θεωρίας ἀρξαμένους εἰς φῶβον χρὴ καταλήγειν, ἀλλὰ φόβῳ στοιχειούμενους καὶ καθαιρομένους εἰς ὕψος αἵρεσθαι. Οὐ γάρ φόβος, ἐντολῶν τήρησις, οὐ δέ ἐντολῶν τήρησις, σαρκὸς κάθαρσις, οὐ δέ κάθαρσις, ἔλλαμψις» (Λόγος εἰς τὰ ἅγια Φῶτα).

Τοῦτον τὸν ὄντως φιλόσοφον βίον βιοῦντες οἱ Τρεῖς οὗτοι Ἱεράρχαι γεγόνασι διδάσκαλοι εὐσεβείας, πολυχεύμονες ποταμοὶ Ὁρθοδόξου Πίστεως, ἅλας τὴν γῆν ἡδύνον, λαμπροὶ ἀπὸ τοῦ λόγου καὶ τῶν δογμάτων, ἀστέρεις πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος.

Ἐπευλογοῦμεν, ὅθεν, Πατριαρχικῶς τὰς ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρεταννίας καὶ τὰς ὅπου γῆς συνάξεις τῶν πιστῶν πρὸς τιμὴν τῶν Τριῶν τούτων Διδασκάλων, οὓς ἡ Τριάς ἐδόξασε, καὶ ψαλμωδοῦμεν: «Ἱεράρχαι τρισμέγιστοι, πρεσβεύσατε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην ὑμῶν».

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τό ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος εἴησαν μετὰ τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἱερότητος, τῶν αὐτόθι ἐλλογίμων ἐκπαιδευτικῶν καὶ μετὰ σύμπαντος τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου ὑμῶν.

βια Ἱανουαρίου κς'

**Φανάριον,
+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν
Βαρθολομαῖος**

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΓΑΜΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΧΟΝΤΩΝ ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟΝ ΒΑΠΤΙΣΕΩΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 7

Ερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρεταννίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ Ἰρλανδίας, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Ἀνενεχθέντων ἐνίων ἱερωτάτων ἱεραρχῶν τῇ Μητρί᾽ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῆς λύσεως κανονικῆς ἀπορίας ἀφορώσης εἰς τὴν δυνατότητα συνάψεως γάμου μεταξύ δύο προσώπων μηδεμίαν συγγενικὴν αἵματος σχέσιν ἐχόντων μεταξύ των, ἀλλὰ μόνον τὸν αὐτὸν ἀνάδοχον, ἀπεφασίσθη συνοδικῶς ἡ εἰς βάθος κανονικὴ καὶ ἱστορικὴ ἔρευνα τοῦ θέματος. Ἡ τοιαύτη ἐνδελεχὴς καὶ ἐμπεριστατωμένη ἔρευνα οὐδένα ἱερόν Κανόνα εὗρε κωλύοντα τὸν γάμον δύο ἀσχέτων ἄλλης συγγενείας προσώπων, ἐχόντων μόνον κοινόν ἀνάδοχον. Ἡ ἐκασταχοῦ ὀφισταμένη τυχόν ἀπαγόρευσις τοιοῦτου συνοικεσίου ὀφείλεται προδήλως εἰς παρανόησιν τοῦ νῦν Κανόνος τῆς ἁγίας ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅστις ἀπαγορεύει ρητῶς μόνον τὸν γάμον μεταξύ ἀναδόχου καὶ χηρευσάσης μητρὸς τοῦ ἀναδεκτοῦ αὐτοῦ, προδήλως καὶ τῆς ἀναδόχου μετὰ τοῦ χηρεύσαντος πατρὸς τοῦ ἀναδεκτοῦ αὐτῆς. Ἡ παρανόησις αὕτη ἐδημιούργησε πεπλανημένας λαϊκὰς δοξασίας, αἱ ὁποῖαι προσέθεσαν περιττὰ βάρη εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν. Συνωδᾷ τῇ μακραίῳνι ἐκκλησιαστικῇ πράξει, τοιαῦτα σφαλεραὶ δοξασίαι καὶ ἀνέρειστοι παραδόσεις οὐδόλως συνιστοῦν ἐθιμικὸν δίκαιον, οὔτε δύνανται νὰ δεσμεύουν τὴν φιλάνθρωπον πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας.

Μακρὰ σείρᾳ Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, ἐν οἷς καὶ οἱ αἰσίδιμοι προκάτοχοι ἡμῶν Διονύσιος Β΄, Μητροφάνης Γ΄, Ἱερεμίας Β΄ ὁ Τρανός, Νεόφυτος Β΄, Καλλίνικος Β΄ καὶ Γαβριήλ Γ΄, προσωπικῶς καὶ συνοδικῶς ἀπεφάνθησαν ἀπεριφράστως ὅτι οἱ γάμοι μεταξύ προσώπων ἐχόντων τὸν αὐτὸν ἀνάδοχον τυγχάνουσιν ἐντελῶς ἀκώλυτοι, τοῦ Μητροφάνους Γ΄ ἀποφηναμένου ἐν προκειμένῳ χαρακτηριστικῶς ὅτι «φυλάττειν χρέος ἔχομεν τὰ ρητῶς γεγραμμένα καὶ τοῖς θείοις Πατράσι τετυπωμένα, οὐχὶ καὶ

διαλογισμοῖς ἄγχειν τοὺς πολλοὺς καὶ στενοχωρεῖν τὰς τῶν Χριστιανῶν συνειδήσεις, ὅπερ κρίμα ἐστὶ τυχόν τοῖς τοιαῦτα κατασφριζομένοις» (Μαν. Γεδεών, Κανονικαὶ Διατάξεις, τ. Β΄, Κωνσταντινούπολις 1889, σ. 381). Τὴν πρᾶξιν ταύτην ἐφαρμόζουσι καὶ σήμερον ἀδιακόπως πολλοὶ κατὰ τόπους ἀγιώτατοι Ἐκκλησίαι.

Συσκεφθέντες ὅθεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ Ὑπερτίμων, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἀγίαν καὶ ἱεράν Σύνοδον, ταῦτα πάντα λαβόντες ὑπ' ὄψιν καὶ μὴ ἐπιθυμοῦντες «ἄγχειν τοὺς πολλοὺς καὶ στενοχωρεῖν τὰς τῶν πιστῶν συνειδήσεις» δι' ἀπαγορεύσεων μὴ στηριζομένων οὔτε εἰς τὰ κανονικὰ θέσμια οὔτε εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γνησίαν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, συνοδικῶς ἀποφαινόμεθα καὶ ἐν Ἀγίῳ διακελευόμεθα Πνεύματι ὅπως οἱ γάμοι ἀσχέτων συγγενείας αἵματος ἀνδρογύνων, ἐχόντων τὸν αὐτὸν ἀνάδοχον, ὑπάρχουσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπροφασίστως ἀκώλυτοι καὶ ἀνεμπόδιστοι, τῆς ἰσχύος τοῦ μνησθέντος νῦν ἱεροῦ Κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ ἁγίας Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου παραμενουσῆς ἀπαρασαλεύτου εἰς ὅσα ρητῶς οὗτος διακελεύεται, καὶ τῆς καθέτου πνευματικῆς συγγενείας μεταξύ ἀναδόχων καὶ ἀναδεκτῶν ἐξακολουθούσης νὰ ἀποτελῇ ὡς καὶ μέχρι σήμερον ἀνυπερβλήτον κώλυμα γάμου.

Ταῦτα πρὸς πληροφориαν ὑμῶν γνωρίζοντες, προτρεπόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως ἀποτελῶσι τοῦ λοιποῦ τὸν γνώμονα τῆς ἐν προκειμένῳ ἐκκλησιαστικῆς πράξεως ἐν πάσαις ταῖς θεοσώστοις Ἐπαρχίαις τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴσαν μετὰ τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς ἱερότητος.

βία Ἰανουαρίου κς'

**Φανάριον,
+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν
Βαρθολομαῖος**

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Πρωτοχρονιάτικο Μήνυμα 2011

“Τοῖς πᾶσι χρόνος καὶ καιρὸς,
τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανὸν”
(Εκκλησιαστής, Κεφ Γ',1)

Αξιοθήκαμε και φέτος να μπορούμε στο Νέο Χρόνο 2011 και, παρά την οικονομική κρίση που δέρνει τους λαούς και τις πολιτείες της Υψηλίου, χαιρετίζουμε τον Νέο αυτό Χρόνο με χαρά και ελπίδα. Γιατί, κάθε νέο, κρύβει μέσα του ιερές προσδοκίες για τον καθένα μας.

Πριν λίγες μέρες γιορτάσαμε τα Χριστούγεννα, τα οποία αποτελούν το κατ' εξοχήν Γεγονός του Ανθρώπινου Γένους. Μέσα σ' αυτή την ιλαρή και ιερή ατμόσφαιρα των ημερών, υποδεχόμαστε και ποικιλότροπα γιορτάζουμε τη Νέα Χρονιά και ανανεώνουμε τις ελπίδες μας στη ζωή, τον άνθρωπο και την κοινωνία. Ανανεώνουμε επίσης την πίστη μας στο Θεό, ο οποίος είναι ο Αρχηγός του Χρόνου. Αυτός μας δίνει τον χρόνο της ζωής, Αυτός μας χορηγεί την υγεία, τη δύναμη, τη σοφία και τη θέληση για να κάνουμε τη ζωή μας χρήσιμη και ωφέλιμη όχι μόνο για μας, αλλά και για τους άλλους. Μέσα στο χρόνο, δεν είμαστε μόνοι, είναι και οι άλλοι, η οικογένεια, οι φίλοι, η ευρύτερη κοινωνία, μέσα στην οποία κινούμαστε, ζούμε και καταξιώνουμε την ύπαρξή μας. Ο καθένας μας κρίνεται από τις σχέσεις του με τους άλλους ανθρώπους. Μέσα στο διάστημα του χρόνου που ζούμε, δημιουργούμε ιστορία, η οποία συνυφαίνεται με τις πράξεις, την πίστη στο Θεό και την αγάπη μας για τους άλλους, "τους πλησίον", όπως χαρακτηριστικά διδάσκει το Ευαγγέλιο.

Βασικό όμως στοιχείο της ζωής του ανθρώπου είναι η πίστη και η υπαρξιακή σχέση του με τον Τριαδικό Θεό. Η πίστη είναι η κινητήρια δύναμη που μας εμπνέει, μας καθοδηγεί και μας σπρώχνει για την καταξίωση της ζωής. "Εστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων" (Εβραίους, Κεφ ΙΑ', 1). Οι άνθρωποι,

διά μέσου των αιώνων, μέτρησαν και σύγκριναν τη ζωή τους με τα έργα των άλλων, αλλά προπάντων με το Νόμο του Θεού. Ο Απόστολος Παύλος, κατά την ομιλία του στον Άρειο Πάγο, υπενθύμισε στους Αθηναίους τον Θεό και τις υπαρξιακές σχέσεις που έχουμε οι άνθρωποι μαζί Του. Εκήρυξεν δε ότι: "ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι* τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν" (Πράξεις Αποστόλων, Κεφ. ΙΖ', 28).

Επανερχόμενος εις το γεγονός της Νέας Χρονιάς και τις προσδοκίες και ελπίδες και χαρές που περικλείει ο Νέος χρόνος, θα ήθελα να μνημονεύσω ότι η ανθρώπινη φύση αναγεννάται όπως ο φοίνικας και προχωρεί γεμάτη ελπίδες για την αύριον. Σήμερα η Ανθρωπότητα σκιάζεται από την οικονομική κρίση και τα επακόλουθά της, την ανεργία, την αβεβαιότητα, την ψυχική, την οικογενειακή, προσωπική και συλλογική ανησυχία, το άγχος και τους φόβους για την αύριον.

Οι καθημερινές διαμάχες των λαών με τις έχθρες, τις καχυποψίες και τα λυπηρά τους, συγχύζουν τον άνθρωπο, τον κάνουν να πονάει, να επαναστατεί, να φοβάται, να ταράσσεται και να φωλιάζει στην ψυχή του η δυσπιστία, το μίσος και η απογοήτευση.

Μην ξεχνάμε, όμως, ότι ζούμε στην περίοδο των Χριστουγέννων. Το μήνυμα των Χριστουγέννων αντηχεί στα αυτιά μας και μας καλεί να δοξολογήσουμε το Θείον Βρέφος και να αφουγκραστούμε το μυστικό νόημα του Μηνύματος του Ουρανού, που με τη Γέννησή του, ο Χριστός άνοιξε τους ουρανούς και κατέβη και μας διδάξε ότι "μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός". Και ότι "μεθ' ὑμῶν εἰμί πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος" (Ματθαῖος, Κεφ ΚΗ', 20).

Η παρουσία του Χριστού μέσα στα πλαίσια του χώρου και του χρόνου, άλλαξε τον χρόνο, αγίασε τον χρόνο, έδωσε στην έννοια του χρόνου ένα νέο, αιώνιο περιεχόμενο. Δικαιολογημένα τρέφουμε ιδιαίτερη χαρά με την είσοδο του Νέου Χρόνου. Ανανεώνουμε και εμπλουτίζουμε τις πληγωμένες ελπίδες μας, ανοίγουμε τα φτερά της ψυχής και της ύπαρξής μας και προχωρούμε ελπιδοφόρα για ένα καλύτερο μέλλον, για ευτυχέστερες μέρες, ειρηνικές, ευλογημένες.

Θα ήθελα επίσης να υπογραμμίσω τον αγιασμό του χρόνου. Η αγιότης του χρόνου εξαρτάται από εμάς. Γι' αυτό, να φροντίσουμε να είμαστε πιο κοντά στον Χριστό, πιο κοντά στην Εκκλησία του, πιο κοντά στους αδελφούς μας, ιδιαίτερα εκείνους που έχουν ανάγκη, που είναι φτωχοί, είναι άρρωστοι, είναι μόνοι, είναι ηλικιωμένοι, έπαυσαν να ελπίζουν και να πιστεύουν εις την αγάπη και φιλανθρωπία του Θεού και των συνανθρώπων μας. Η είσοδός μας στο Νέο Χρόνο είναι μια ευκαιρία να αλλάξουμε, να μετανοήσουμε για τα σφάλματα, τις παραλείψεις, τα αμαρτήματά μας εναντίον του Θεού και εναντίον των ανθρώπων. Ο Νέος Χρόνος είναι λαμπρά ευκαιρία επιστροφής στον σωστό δρόμο, όπως έκανε ο "άσωτος υιός" του Ευαγγελίου. Είναι ευκαιρία να ζητήσουμε συγγνώμη από εκείνους που στο παρελθόν έχουμε βλάψει με τις πράξεις και τα λόγια μας. Γι' αυτό, να καλλιεργήσουμε την φιλανθρωπία, την φιλαλληλία, την ταπείνωση και την καλωσύνη για να μπορέσουμε να φανούμε χρήσιμοι και ευεργετικοί στους άλλους, αλλά προ πάντων να κάνουμε το Άγιο Θέλημα του Σωτήρος ημών Χριστού, ο οποίος έγινε άνθρωπος για τη δική μας σωτηρία, τη δική μας θέωση και το ανέβασμά μας στους Ουράνους.

Οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, που ζούμε και προσδεύουμε σ' αυτή τη φιλόξενη χώρα, καλούμαστε να ανασυνταχθούμε και με πολλή ταπείνωση, περίσκεψη και φροντίδα, να οργανώσουμε το μέλλον και το δικό μας και των παιδιών μας. Το μέλλον μας σ' αυτή τη χώρα, το εγγυάται η ενότητα, η συνεργασία, το πνεύμα της θυσίας, της ανθρωπιάς, της αδελφότητας και της αλληλεγγύης. Το εγγυάται η πίστη μας στον Κύριον

ημών Ιησού Χριστό και η αγάπη μας για την Ορθόδοξή μας Εκκλησία, η οποία διαφύλαξε τον λόγον της σωτηρίας και τον μεταλαμπαδεύει στον κόσμο από γενεάς εις γενεάν. Γι' αυτό κάθε σπίτι, κάθε οικογένεια, κάθε Σωματείο και Οργάνωση πρέπει να γίνουν μια Εκκλησία, ένα Πνευματικό Σχολείο, μέσα στους χώρους των οποίων να διδάσκεται η χριστιανική παράδοση, η θεία λατρεία της Ορθοδοξίας και ο Νόμος του Θεού. Οι νέοι, τα παιδιά, χρειάζονται την χριστιανική παιδεία, χρειάζονται τον Θεό για να τους παιδαγωγεί, να τους ημερώνει, να τους εξευγενίζει και να τους εμπνέει την αρετή, τον σεβασμό προς τα Θεία και προς τον άνθρωπο ως εικόνα του Θεού του αοράτου. Να μάθετε λοιπόν τα παιδιά και τα εγγόνια σας να εκκλησιάζονται, να προσεύχονται τακτικά, να κοινωνούν των Αχράντων Μυστηρίων, να κάνουν καλές πράξεις και να διαθέτουν από το χρόνο και τα χρήματά τους για τους ασθενείς, τους φτωχούς, τους ηλικιωμένους, τους απόκληρους της ζωής και όλους εκείνους, οι οποίοι έχουν ανάγκη της βοήθειας και της αγάπης μας. Μην λησμονείτε ότι η αγάπη προς τους συνανθρώπους μας θα καλύψει πλήθος αμαρτιών και θα μας κάνει μιμητές του Αρχηγού της αγάπης, ο οποίος διακήρυξε ότι "Ο Θεός αγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ" (Α' Επιστολή Ιωάννου, Κεφ Δ', 16).

Έτσι έπραξαν οι Άγιοι του Θεού άνθρωποι, όπως και ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας, ο οποίος αφιέρωσε τη ζωή του στην υπηρεσία του ανθρώπου και τη δόξα του Χριστού και του οποίου τη μνήμη γιορτάζουμε ανήμερα την πρώτη του Χρόνου.

Χρόνια πολλά, καλά και ευλογημένα στον καθένα μας, στην Εκκλησία, την Κοινωνία και την Οικουμένη, και ολόκληρη τη Δημιουργία του εν Τριάδι Δεδοξαζόμενου Θεού. Σ' Αυτόν ανήκει η Δόξα και η Βασιλεία εις τους αιώνες. Αμήν.

Λονδίνο, Πρωτοχρονιά 2011

Ο Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνος Β' Γρηγόριος

**Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων &
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος**

**ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗ
ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ,
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, 30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2011.**

Αγαπητοί μας εν Κυρίω,

«Οι των ηθών διορθωταί, και των ψυχών οικονόμοι, οι σωτήρες οι κοινοί των πάντων, και πράξεων ημών και λόγων τύπους δείζοντες, οι παιδευνταί του βίου, λαμπροί λαμπρώς ευφημείσθωσαν» (Ύμνος εορτής των Αγίων)

Εορτάζουμε εφέτος τους τρεις Φωστήρας της Οικουμένης, τους μεγάλους Διδασκάλους της Χριστιανοσύνης, Βασίλειον τον Μέγαν, Αρχιεπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας, Γρηγόριον τον Θεολόγον, και Ιωάννην τον Χρυσόστομον, Αρχιεπισκόπους Κωνσταντινουπόλεως οι οποίοι με την ζωή, την διδασκαλία και την Ιερωσύνη τους ελάμπρυναν την Εκκλησίαν και εκαλλιέργησαν τα Χριστιανικά και τα Ελληνικά Γράμματα κατά τρόπον μοναδικόν και απaráμιλλον. Δικαιολογημένα λοιπόν, η Ανατολική Εκκλησία τιμά τούτους τους Ιερούς άνδρες και κάθε χρόνο γιορτάζουμε μεγαλοπρεπώς και από Εκκλησίας την μακαρία μνήμη τους. Η ιερή Ακολουθία της Εορτής των Τριών Ιεραρχών είναι ένα θαυμάσιο κείμενο με εμπνευσμένους ύμνους, οι οποίοι εξυμνούν αυτούς, οι οποίοι εγεννήθησαν τον τέταρτο αιώνα, έζησαν και εμεσουράνησαν στο δεύτερο ήμισυ του ιδίου αιώνα εις την Ανατολήν, από την οποία και προήρχοντο. Οι μεν δύο πρώτοι, ο Βασίλειος και ο Γρηγόριος, κατήγοντο από την Καππαδοκία της Μικράς Ασίας, η οποία υπήρξε μητέρα και τροφός μεγάλων πολιτισμών και ανέδειξε μεγάλους Θεολόγους, Μάρτυρες, Ομολογητές, Ασκητές και Μοναχούς, οι οποίοι έβαλαν την σφραγίδα τους στην Ανατολή και την Δύση. Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος κατήγετο από την Αντιόχεια της Συρίας, ο οποίος εξαλουχήθηκε όπως και οι άλλοι δύο από την παράδοση της Έλληνικής Παιδείας, της Ρητορικής και του μοναχικού ιδεώδους το οποίον ήμαζε

στους χρόνους τους.

Μερικά από τα πολλά επιτεύγματα των Μεγάλων τούτων Πατέρων και Διδασκάλων, οι οποίοι έθρεψαν την Χριστιανοσύνην, ήταν το κόσμιον ήθος, ο τίμιος χαρακτήρας τους και η λιπαρά παιδεία τους. Με την σοφία και την δύναμη του λόγου τους κατάφεραν να συνδέσουν την αρχαία φιλοσοφική σκέψη με τα διδάγματα του Χριστιανισμού και με το παράδειγμά τους ενεθάρρυναν τους Χριστιανούς να μελετούν τον Έλληνα λόγον και να τον θέσουν εις την υπηρεσία της Εκκλησίας και της θεολογίας. Η βαθεία γνώση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και η θεολογική γνώση τους, τους κατέστησε μεγάλους ρήτορες, οι οποίοι υπεράσπισαν την χριστιανική πίστη και την επέβαλον στην συνείδηση των μορφωμένων ύστερα από την απελευθέρωση του Χριστιανισμού από τον Μέγα Κωνσταντίνον με το διάταγμα των Μεδιολάνων το έτος 313. Η βαθεία πίστη τους εις το σωτηριώδες έργον του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, τους ενέπνευσε να θεολογήσουν φιλοσοφικά και να διατυπώσουν Ορθοδόξως την διδασκαλία του Ευαγγελίου και να προστατεύσουν την Εκκλησίαν από τις ποικιλώνυμες αιρέσεις, οι οποίες κυκλοφορούσαν την εποχή εκείνη και edίχαζαν τους Χριστιανούς. Οι Μεγάλοι αυτοί Άνδρες ανεδείχθησαν γνήσιοι φορείς του αποστολικού κηρύγματος, γι' αυτό και επιτυχώς υπομνημάτισαν την Παλαιά και Καινή Διαθήκη και εμόρφωσαν κατά Θεόν τους οπαδούς της νέας θρησκείας, όπως χαρακτηριστικά ο υμνογράφος τονίζει: «Ουράνια μυστήρια, ανθρώπινα μαθήματα, χαρισμάτων συνδρομή παντοδαπών, μετά κατορθωμάτων, νικώντων πάντα λόγον, τους τρεις Αγίους θαυμάστωσαν».

Οι Τρεις Ιεράρχες ήταν άνθρωποι βαθείας πίστεως, και προσευχής και αγάπης προς τον Θεόν. Γι' αυτό ασχολήθηκαν με την αναδιοργάνωση της Θείας Λατρείας, την οποίαν επροίκισαν με τα

αθάνατα κείμενα, τα οποία αποτελούν τις Θείες Λειτουργίες της Εκκλησίας μας, που φέρουν το όνομα του Αγίου Βασιλείου και του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Είναι δε καρπός βαθείας εμπιστοσύνης εις τον Ιησούν Χριστόν ως Ευεργέτην και Λυτρωτήν του Ανθρώπινου Γένους. Χαρακτηριστικά ο Άγιος Βασίλειος γράφει: «Μνήσθητι, Κύριε, του περιεστώτος λαού και των δι' ευλόγους αιτίας απολειφθέντων και ελέησον αυτούς και ημάς κατά το πλήθος του ελέους σου' τα ταμεία αυτών έμπλησον παντός αγαθοῦ' τας συζυγίας αυτών εν ειρήνῃ και ομονοία διατήρησον' τα νήπια έχθρεψόν' την νεότητα παιδαγωγήσον' το γήρας περικράτησον' τους ολιγοψύχους παραμύθησε' τους εσκορπισμένους επισυνάγαγε' τους πεπλανημένους επανάγαγε και σύναφον τη αγία σου καθολική και αποστολική Εκκλησία» (Θεία Λειτουργία Μεγάλου Βασιλείου).

Τα μαθήματα που παίρνουμε από τους μεγάλους τούτους Διδασκάλους και Ποιμενάρχες της Εκκλησίας μας είναι πολλά και πάντοτε επίκαιρα. Αναφέρω μερικά για να φρεσκάρω την μνήμη μας και να γεφυρώσω τον χρόνον που μας χωρίζει με τους Τρεις Ιεράρχες, αλλά συγχρόνως να τονίσω και το πάντοτε επίκαιρο της διδασκαλίας τους για τον σύγχρονον κόσμο. Τέτοια μαθήματα είναι η πίστη, η προσευχή και η λατρεία του εν Τριάδι Θεού, η μελέτη της Αγίας γραφής, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, η κατά Θεόν αγωγή των νέων, η ελεημοσύνη, και η έμπρακτη αγάπη προς τον πλησίον μας με την άσκηση της φιλανθρωπίας, των καλών έργων προς τους φτωχούς, τους αρρώστους, τους ηλικιωμένους, τους ξένους, τους εμπερίστατους, τους φυλακισμένους, τους ασθενείς, τις χήρες και τα ορφανά, τους απόκληρους της ζωής και τους απομονωμένους αδελφούς μας που ζουν στις μεγαλονπόλεις και τα διάφορα Ιδρύματα. Η ιεραποστολική τους δραστηριότητα, ιδιαίτερα του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου εις τους Γότθους, το κήρυγμα μετανοίας και συγγνώμης, αποτελούν μερικά από τα μεγάλα επιτεύγματά του ως Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Οι Πατέρες της Εκκλησίας edίδασκαν ότι η γνώση της Κλασσικής Παιδείας είναι σπουδαίος παράγων πολιτισμού, παιδείας και πνευματικού εξοπλισμού του ανθρώπου, ο οποίος σήμερα περιορίζεται και κυριολεκτικά απορροφάται από την τεχνολογία, την τηλεόραση, το διαδίκτυον, και το τηλέφωνο και την manία του εύκολου πλουτισμού και των καταναλωτικών αγαθών, τα οποία δεν τον βοηθούν να έχει μία ισορροπημένη, ευτυχισμένη και χρηστή διαβίωση. Οι Πατέρες αυτοί etόνισαν το πρόσκαιρο της ζωής, την μνήμη του θανάτου για την ορθή

διαπαιδαγώγηση του ανθρώπου, και την καλή σχέση του με τον Θεό και τον συνάνθρωπό του.

Έχοντας αυτά κατά νουν, αδελφοί και πατέρες, τιμούμε τους Τρεις Ιεράρχες, μελετούμε τα αθάνατα κείμενά τους, τα οποία διασώθηκαν μέχρι σήμερα και μεταφράστηκαν σε όλες τις γνωστές γλώσσες του κόσμου, για να μας διδάσκουν, να μας κατηχούν και να μας υπενθυμίζουν την θεία καταγωγή μας. Να μας εμπνέουν την αρετή, την θεοσέβεια, την ταπεινοφροσύνη, την εγκράτεια, την αφιλοχρηματία, την εμπιστοσύνη εις την πρόνοια του Θεού, την αυτοθυσία και την αυταπάρνηση η οποία διέκρινε τους Τρεις Ιεράρχες, οι οποίοι ανάλωσαν την ζωή τους για την Εκκλησία του Χριστού και την κατά Θεόν Παιδεία και προκοπή του ανθρώπου. Οι υμνογράφοι της Εκκλησίας επιγραμματικά χαρακτηρίζουν τους τρεις Ιεράρχες με τα πιο κάτω λόγια «Ουκ εισί λαλιαί φησίν, ουδέ λόγοι λεγόμενοι, ων ουχί ακούονται αι φωναί αυτών' εις πάσαν γην γαρ και θάλασσαν, ο φθόγγος εξέδραμε των ενθέων και σοφών, Διδασκάλων της κτίσεως' όθεν άριστα, τοις αυτών θείοις νόμοις συγκροτείται, και συνέχεται προς μίαν ορθοδοξίαν τα πέρατα». Ολόκληρη ο Ανθρωπότητα χρωστά πολλά σ' αυτούς τους Ιερούς Άνδρες, των οποίων το πέραςμα από την Οικουμένη άφησε ανεξίτηλα σημάδια υπερόχου αρετής, σοφίας και πίστεως εις τον εν Τριάδι δεδοξασμένον Θεό και αγάπης προς τον άνθρωπο.

Εμείς που ζούμε χίλια εξακόσια χρόνια ύστερα από τους μεγάλους τούτους Πατέρες της Εκκλησίας, καλούμαστε να μιμούμαστε το παράδειγμά τους, να μελετούμε την σοφία και τον βίο τους και να ζητούμε τις πρεσβείες τους για να τύχουμε, όπως και εκείνοι, της χαράς της δόξας του εν Τριάδι Θεού, τον Οποίον υπηρέτησαν με τόσην αυταπάρνηση και αυτοθυσίαν οι Τρεις Ιεράρχες, Βασίλειος ο Μέγας, Γρηγόριος ο Θεολόγος και Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Με τις πρεσβείες αυτών, Κύριε Ιησού Χριστέ, ο Θεός, ελέησε, φώτισε και παιδαγώγησε τον περιούσιο Λαό σου ως μόνος αγαθός και φιλάνθρωπος και ελεήμων Θεός. Αμήν.

Λονδίνο, 30 Ιανουαρίου 2011

Ο Αρχιεπίσκοπος και Μ. Β. Γρηγόριος

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων
και Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΕΟΡΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Πέμπτη, 27 Ιανουαρίου 2011, 7.00 μ.μ.
Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου

Εισαγωγική Προσφώνηση Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Γρηγορίου

Εορτάζουμε κι εφέτος σ' αυτή τη Βιβλική Επαρχία του Οικουμενικού Θρόνου, που παροικεί στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία, την μνήμη των Τριών Ιεραρχών και Οικουμενικών Διδασκάλων, των Αγίων Βασιλείου του Μεγάλου, Γρηγορίου του Θεολόγου και Ιωάννου του Χρυσοστόμου, οι οποίοι συνέδεσαν τη ζωή τους με τα Ελληνικά και Χριστιανικά

Γράμματα κι ετίμησαν, όσον ολίγοι, τα Γράμματα, την Παιδεία, την θύραθεν και την χριστιανική. Οι ίδιοι ήσαν Επίσκοποι και Πρίγκιπες της Εκκλησίας κι έταξαν ως σκοπό της ζωής τους την διερμίνευση του Θεϊού Λόγου και την μετάδοσή του στους ανθρώπους. Και σαν φορείς του Μηνύματος του Εσαρκωμένου Υιού καί Λόγου του Θεού, του Νεκραναστημένου Χριστού, πρωτοστάτησαν εις την διοργάνωση της θείας Λατρείας και την περιφρούρηση της Ορθοδοξίας της Πίστεως από τις ποικιλώνυμες αιρέσεις της εποχής τους. Επειδή δε οι ίδιοι ήταν βαθείς γνώστες και μελετητές και θαυμαστές του Έλληνα λόγου και της Κλασσικής Παιδείας, την επεστράτευσαν εις την διακονία τους για να προσελκύσουν τον ειδωλολατρικό κόσμο εις τη Νέα Πίστη, πράγμα που το κατάφεραν με τη χάρη του Θεού, την βαθειά πίστη τους και το υψηλό αίσθημα ευθύνης και αγάπης τους προς την Εκκλησία, τον άνθρωπον σαν εικόνα του Θεού του αοράτου και το Ευαγγέλιο της Σωτηρίας.

Αλλά για τα σημαντικά αυτά επιτεύγματα των μεγάλων Πατέρων και τη σχέση τους με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και τον σύγχρονο κόσμο και με μας τους Χριστιανούς, και ιδιαίτερα τους Ορθοδόξους Χριστιανούς του εικοστού πρώτου αιώνα, γι' αυτά τα σπουδαία και σημαντικά και ακραία υπαρξιακά ζητήματα, θα μας ομιλήσει ο Ελλογιμώτατος Καθηγητής κ. Ιωάννης Ταϊφάκος.

Γι' αυτό, με ιδιαίτερη χαρά, καλωσορίζουμε απάμε τον Ελλογιμώτατο Καθηγητή Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, κ. Ιωάννη Ταϊφάκο, ο οποίος με πολλή προθυμία είχε αποδεχθεί πρόσκλησή μας να είναι ο κύριος ομιλητής

στις δεκαήμερες Εκδηλώσεις που οργανώνει κάθε χρόνο η Ιερά μας Αρχιεπισκοπή για να τιμήσει τους Τρεις Ιεράρχες και τα Γράμματα.

Θέμα της ομιλίας του είναι: "Η προβληματική του σύγχρονου κόσμου υπό το φως της Πατερικής διδασκαλίας και της Ελληνικής Φιλοσοφίας".

Προτού, όμως, δώσουμε το βήμα στον κ. Καθηγητή, θα θέλαμε να σας γνωρίσουμε

ότι είναι Πρόεδρος του Τμήματος Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας, όπως και Επίτιμος Κοσμήτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου, στο οποίο υπηρετεί συνεχώς από το 1993. Παράλληλα δε προς το διδασκαλικό του έργο, έχει συγγράψει πλήθος επιστημονικών βιβλίων και άρθρων, οργάνωσε έναν μεγάλο αριθμό επιστημονικών Συνεδρίων, και προβάλλει διεθνώς τον Αρχαίο Ελληνικό Πολιτισμό. Για την συμβολή του δε αυτή έχει βραβευθεί από τα ανώτατα Ιδρύματα όχι μονάχα της Ελλάδος αλλά και άλλων χωρών, στις γλώσσες των οποίων έχουν δει το φως της δημοσιότητας πολλές και αξιόλογες εργασίες του.

Ο κ. Ταϊφάκος κατάγεται από την Λακωνία της Πελοποννήσου, σπούδασε δε φιλολογία στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Ρώμης και Λονδίνου. Τον καλωσορίζουμε, λοιπόν, μετά μεγάλης χαράς και τον υποδεχόμαστε με μεγάλη τιμή και αγάπη. Υπογραμμίζουμε δε ότι αποτελεί ένα μεγάλο πνευματικό και εθνικό και πολιτιστικό κεφάλαιο για την Κύπρο και του ευχόμαστε υγεία και δύναμη κατ' άμφω για να συνεχίσει την επιστημονική του προσφορά με τον ίδιο ζήλο και την ίδια αγάπη και ακροσίωση για πολλά ακόμη χρόνια. Περιττό επίσης να τονίσουμε ότι ο κ. Καθηγητής είναι ευλαβής και ακροικωμένος Ορθόδοξος Χριστιανός και τρέφει βαθειά αγάπη και πίστη στην Εκκλησία μας. Είμαστε δε βέβαιοι ότι το θέμα και το περιεχόμενο της ομιλίας του θα αποτελέσει κίνητρο για όλους μας να ενδιαφερόμαστε με μεγαλύτερη προσοχή και ζήλο στις διαχρονικές σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στην διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας μας και της Ελληνικής Φιλοσοφικής σκέψης.

Ο κ. Καθηγητής έχει τον λόγο!

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

Ιωάννης Ταϊφάκος

Οι ημέρες αυτές της Εορτής των Γραμμάτων και της Μνήμης των Τριών Ίεραρχων, των θαυμάσιων εκείνων Πατέρων της Εκκλησίας μας που με το άπροκατάληπτο πνεύμα και τη δογματική τους τόλμη άλλαξαν το έθνικό περιεχόμενο του Έλληνισμού και εμπλούτισαν τον Χριστιανισμό με τον θησαυρό της *θύραθεν* παιδείας, τις ημέρες, λοιπόν, αυτές στοχάζεται κανείς έκ νέου, μεταξύ των άλλων, πάνω στις περιστάσεις ανάπτυξης της θρησκείας μας και προβληματίζεται πάνω σε αντιστοιχίες με τις συνθήκες της εποχής που ζούμε.

Μερικές πρώτες σκέψεις έρχονται αναπόφευκτες. Ενώ η εποχή μας διέρχεται το στάδιο των θλιβερών επιπτώσεων του μηδενισμού και βιώνει στο κοινωνικό της σώμα τις πληγές του καπιταλισμού, οι τότε χρόνοι διέθεταν ζωντανή ακόμη τη σπουδαία πνευματική, και ιδίως φιλοσοφική, κληροδοσία της Αρχαίας Ελλάδος. Μιλούμε για τη Δεύτερη λεγόμενη Σοφιστική και για τους τρεις πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες, των οποίων η σύντομη ιστορική περιγραφή, με έμφαση στη βαθεία τομή που χάραξε η έλευση του Χριστιανικού λόγου, είναι πολύ χρήσιμη για παράθεση αντιστοιχιών και εξαγωγή διδακτικών συμπερασμάτων.

Τόν τόνο στην εξουσιαστική ιδεολογία της εποχής έδιδε ο αυτοκράτωρ της Ρώμης, υπό την εξουσία της οποίας είχε περιέλθει ολόκληρος ο τότε γνωστός κόσμος, από τον Ευφράτη μέχρι τη Βρετανία, με συνεχείς κατακτήσεις των άηττητων λεγεώνων. Στην Ευρώπη έπνεε ο άνεμος του ρωμαϊκού πνεύματος έλλείψει ισχυρής τοπικής παραδόσεως και έχρησιμοποίητο η λατινική, ενώ η Ανατολή είχε άφεθεί στην ήσυχία της εξέλληνησμένης κληρονομιάς της. Ο έλληνικός λόγος και η Γραμματεία του κυριαρχούσαν εδώ, και η Ρώμη ούδέποτε έσκέφθη το Τιτάνειο έργο του έκρωμαϊσμού. Η ρωμαϊκή αυλή, όμως, με μία πινακοθήκη αυτοκρατόρων και σειρά δυναστειών που όλες στήριζονταν στη φαλκίδευση του παλαιού άριστοκρατικού πολιτεύματος με συμπλέγματα ένοχης για την αντιποίηση, ήταν στην κορυφή της ήθικης παρακμής που διέτρεχε όλες τις εκφάνσεις του πολιτικού και κοινωνικού βίου. Παραταύτα, η Ρώμη είχε δώσει στην Ευρώπη εκείνο που είναι, σε τελευταία ανάλυση, η μεγάλη κληροδοσία της: την πολιτειακή συγκρότηση. Ο αρχαίος κόσμος, όμως, κατέρρεε άργα αλλά σταθερά. Ο τρίτος αιώνας έδωσε το τελικό χτύπημα με τις βαθείς ανακατατάξεις του, ενώ ο τέταρτος υπήρξε ο αιώνας θριάμβου για τον Χριστιανισμό.

Τότε έπισημοποιήθηκε ως θρησκεία, στο ανατολικό τμήμα της αυτοκρατορίας που έμελλε να δώσει στον

κόσμο το Βυζάντιο. Αλλά, πριν καθιερωθεί ως νέα ήθικη και πνευματική δύναμη που σάρωσε τις παλαιές πίστεις ο Χριστιανισμός, και πριν προσφέρει στην Άνθρωπότητα τις μορφές των μεγάλων Πατέρων, μεταξύ των οποίων λάμπουν οι Τρεις Ίεράρχες, διέγραφε κοσμογονική πορεία με τη διδασκαλία του Ίησου και τις περιόδους του Αποστόλου Παύλου. Είναι η έπική, ούτως εῖπείν, περίοδος της Πίστεώς μας. Και έκτυλίχθηκε σε συνθήκες τόσο γνωστές σε όλους μας, ώστε να μη χρειάζεται παρὰ άπλως να τις υπαινιχθώ. Ένα μόνον θέλω να υπογραμμίσω: την πνευματική συγκυρία, άφου τις ιστορικές περιστάσεις τις σημειώσαμε ήδη.

Ο Χριστιανισμός δέν γεννήθηκε στον ευρωπαϊκό χώρο. Βλάστησε στην Ανατολή και μάλιστα σε έναν χώρο έξω από την έλληνιστική παράδοση τον ιουδαϊκό. Παρόλες τις έθνικές περιπέτειες και τις μαρτυρούμενες έπαφές τους, οι Ιουδαίοι διετήρησαν με ιδιάζοντα φανατισμό το κάθε χαρακτηριστικό τους, εις τρόπον ώστε να παρατηρηθούν η και να διακωμωδηθούν ακόμη από τους Ρωμαίους. Πέραν, όμως, της στάσεως των άπέναντι στη ζωή και τη διδασκαλία του Ίησου, που είναι και ο άναμορφωτής της έβραϊκής παραδόσεως, δέν παρενέβησαν περαιτέρω. Εξάλλου, το 70 μ.Χ. έληξε και η κρατική τους ύπόσταση με την κατασκαφή της Ιερουσαλήμ από τον αυτοκράτορα Τίτο.

Και όμως, Η κορυφαία έκφραση του πνεύματος του Ισραήλ, η Παλαιά Διαθήκη, ένσωματώθηκε, χάρις στον Ίησου, στη Βίβλο, λαμβάνοντας έτσι οικουμενική διάσταση στη γραμματειακή και θρησκευτική της ύπόσταση. Είναι, πλέον, από τα κείμενα εκείνα που έπηρέασαν όσον όλίγα τον Πολιτισμό μας και διαμόρφωσαν την Πίστη μας. Αλλά η Καινή Διαθήκη εξακολουθεί να είναι το κατεξοχήν Ευαγγέλιο, με το οποίο ξεκίνησε η χριστιανική διδασκαλία, όπως η αρχαία έλληνική γραμματεία με τον Όμηρο, βάση και θεμέλιο παιδείας και σκέψεως. Η Ευρώπη, ο φυσικός

μας χώρος, σὲ ὅλα αὐτὰ στηρίζεται. Γράφει πολὺ χαρακτηριστικὰ ὁ T.S. Eliot, ποιητῆς καὶ διανοοῦμενος τῆς ἐποχῆς μας:

«Ἄν ὁ Χριστιανισμὸς καταστραφεῖ, τὸ σύνολο τῆς κουλτούρας μας θὰ καταστραφεῖ... Χρυστῶμε πολὺ περισσότερα στὴ χριστιανικὴ μας κληρονομιά ἀπὸ μιὰ θρησκευτικὴ πίστη. Διὰ μέσου αὐτῆς διερευνοῦμε τὴν ἐξέλιξη τῶν τεχνῶν μας, διὰ μέσου αὐτῆς συλλαμβάνουμε τὸ Ρωμαϊκὸ Δίκαιο, ποὺ ἔπαιξε ἕνα ιδιαίτερα σημαντικὸ ρόλο στὴ διαμόρφωση τοῦ δυτικοῦ κόσμου, διὰ μέσου αὐτῆς σχηματίσαμε τὶς ἀντιλήψεις μας μιᾶς ιδιωτικῆς καὶ δημόσιας ἠθικῆς. Καὶ διὰ μέσου αὐτῆς ἀποκτήσαμε τὰ κοινὰ μας κριτήρια τῆς λογοτεχνίας, μελετώντας τὶς λογοτεχνίες τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Ρώμης. Ἡ ἐνόητα τοῦ δυτικοῦ κόσμου βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴν κληρονομιά, στὸ Χριστιανισμὸ καὶ στοὺς ἀρχαίους πολιτισμοὺς τῆς Ἑλλάδας, τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Ἰσραὴλ, στοὺς ὁποίους, χάρις σὲ δύο χιλιάδες χρόνια Χριστιανισμοῦ, βρίσκουμε τὰ ἴχνη τῆς καταγωγῆς μας».

Σημαντικὲς διαπιστώσεις αὐτές, ποὺ τὶς ἀσπάζεται ἐκεῖνος ποὺ γνωρίζει τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ χριστιανικὰ Γράμματα καὶ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀμφιβολία γιὰ τὴ διαχρονικὴ σπουδαιότητα τοῦ μηνύματός των καὶ τὴν ἰσχὺν των στὴ διαλεύκανση τῶν ἠθικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ τῆς ἐποχῆς μας, βεβαίως.

Ἀλλὰ, πῶς ἐφθάσαμε σὲ αὐτὴ τὴν ὁμαλὴ σύνθεση τριῶν τόσον διαφορετικῶν πόλων τῆς ἀνθρώπινης διανοίας ποὺ κυριαρχοῦν σήμερα στὸν δυτικὸ Πολιτισμὸ; Τῶν στοιχείων ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ κατευθύνουν τὴ ζωὴ μας καὶ νὰ διασώσουν τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα μας ἀπὸ τὴν ἀπόκρημνη ἀτραπὸ, στὴν ὁποία μᾶς ὁδηγοῦν τὰ βήματα ἐνὸς κόσμου θεμελιωμένου, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, στὴν ὕλη ἀπαξιωτικοῦ τοῦ πνεύματος, καταφρονητικοῦ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ ἐναρέτου βίου;

Ἡ σύνθεση, πρῶτα, τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ πνεύματος, παρότι δὲν ὑπῆρξε εὐκολὴ υπόθεση, ἔγινε κυρίως ἀπὸ καλλιεργημένους ἀνθρώπους καί, εὐτυχῶς γιὰ τὴν Εὐρώπη, σὲ ἡμέρες ἀκμῆς τῆς Ρώμης. Ἀπορρίπτοντας τὶς ἑλληνικὲς ὑπερβολὰς οἱ Ρωμαῖοι (αὐτὲς ποὺ καὶ οἱ Χριστιανοὶ Πατέρες καταδικάζουν), κράτησαν θετικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα, μαζὶ μὲ τὴν πολιτειακὴ καὶ νομοθετικὴ ὀργάνωση, ἔστησαν τὸν Πολιτισμὸ μας. Φυσικά, ἔπρεπε νὰ φθάσουμε στὴν Ἀναγέννηση γιὰ νὰ ὁλοκληρωθεῖ ἡ διαιωνία σύζευξη. Ὁ Χριστιανισμὸς, ποὺ δὲν εἶχε εὐκολὴ πορεία παντοῦ στὴν Εὐρώπη, ἐξομάλυνε τὶς ἄκρες, καί, μὲ τὴ ζεστασιά τοῦ σωτηριολογικοῦ του κηρύγματος, ἀγκάλιασε τὸ ἀρχαῖο ἰδανικὸ καὶ τὸ μετασχημάτισε σὲ ζῶσα δύναμη τοῦ Ἀνθρώπου.

Μὴ νομισθεῖ, ὅμως, ὅτι ἡ διαδρομὴ τῆς μεταβάσεως

ἀπὸ τὴ σύνθεση τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ πνεύματος στὴ νέα ἐποχὴ ὑπῆρξε ὁδὸς ἀπολύτως βατὴ γιὰ τὸν Χριστιανισμὸ. Καὶ δὲν ἐννοῶ μόνον τοὺς διωγμούς, ποὺ εἶχαν ἐξουσιαστικὴ κυρίως αἰτία, ὅπως οἱ διώξεις, τὴν ἴδια περίοδο, τῶν Ρωμαίων στωικῶν ἀριστοκρατικῆς καταγωγῆς. Ἐννοῶ τὴν πνευματικὴ σύγκρουση μὲ τὶς φιλοσοφικὲς ἀντιλήψεις τοῦ ἀπερχόμενου ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου ἀλλὰ καὶ τὶς μεσσιανικὲς προσδοκίες τοῦ ἰουδαϊσμοῦ. Ἀριστα τὴν ἀποτυπώνει αὐτὴ τὴ διάσταση ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος:

Ἡμεῖς κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλῃσι δὲ μαρίαν.

Γιὰ νὰ ἐπικεντρωθοῦμε στὴν ἑλληνικὴ ἄποψη. Πράγματι, ὁ Ἕλληνας, ὁ ἐθνικὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὀπλισμένος μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον ὡς μεθοδολογικὴ ἀρχὴ τῆς Φιλοσοφίας, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀντιληφθεῖ εὐθέως τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως *θείαν χάριν* στὴν προσέγγιση τοῦ Θεοῦ. Οἱ Χριστιανοὶ ἀπαντοῦσαν, καὶ πάλι διὰ στόματος τοῦ Παύλου:

Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μαρὶα παρὰ τῷ θεῷ ἐστὶ.

Ἡ ἀγωνία τῆς ἐξηγήσεως θεολογικῶν καὶ δογματικῶν ζητημάτων κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνες βρίσκει τὴν ἐκφρασὴ τῆς στοὺς ἀπολογητῆς τῆς Πίστεως, τοὺς πρώτους Πατέρες, ποὺ κατ' ἀνάγκην ἐμάχοντο σὲ τρία ἀνοικτὰ μέτωπα: τῶν ἐθνικῶν, εἰδωλολατρῶν Ἑλλήνων, τῶν ἐξουσιαστῶν Ρωμαίων καὶ τῶν αἵρετικῶν – διότι τότε ἐμφανίστηκαν καὶ οἱ πρῶτες αἵρέσεις, ἄκρως ἐπικίνδυνες γιὰ τὴ στρέβλωση τῆς χριστιανικῆς Ἀληθείας. Ἰουστίνος μάρτυς, Ἀθηναγόρας, Τατιανός, Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς, Ὀριγένης εἶναι μερικοὶ μόνον ἀπὸ τοὺς ἀπολογητῆς. Καὶ δὲν ἦσαν ὅλοι ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Εἶχαν, ὅμως, οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι ὡς ὄργανο τὴν κατάρτιση καὶ τὸν εὐέλικο ἀττικίζοντα λόγο τῆς ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας (ποὺ διέφερε ἀπὸ τὴν ἀπλὴ γλῶσσα τῶν Εὐαγγελίων), καί, κυρίως, τὴν πεποίθηση ὅτι ἔπρεπε νὰ στηριχθοῦν στὸ ἐξασκημένο πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ τὸ θέσουν στὴ διάθεση τῆς νέας ἐξ ἀποκαλύψεως θρησκείας. Εἶναι τὰ συστατικὰ ποὺ ἀποτελέσαν τὴ βάση τῆς μετέπειτα ὀγκώδους πατερικῆς Γραμματείας.

Ἔτσι, οἱ τρεῖς πρῶτοι αἰῶνες χριστιανικοῦ λόγου ἀποτελοῦν μιὰ διαλεκτικὴ δοκιμὴ ποὺ ἐξέφραζε ἀπολύτως τὶς ἀνάγκες τῶν περιστάσεων. Ἡ ἔλευσις τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν σηματοδοτεῖ τὴν πραγματικὴ σύνθεση τοῦ ἑλληνικοῦ μὲ τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα καὶ πραγματοποιήθηκε σὲ συνθήκες νηκραλιότητος καὶ ἐπικρατήσεως πλεόν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἦταν σημαντικὸ γιὰ τὴν ποιότητα τῆς συζεύξεως. Καί, ἐπιπλέον, ἀποτελεσματικὸ.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ.

Ὁ θησαυρός τῆς θεολογίας

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καβάσων κ. Φιλήμονος

Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

Ἀγιερῶνεται στὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καὶ Μεγάλῃς Βρετανίας κ. Γρηγόριο

Στὰ πάρχουν πολλοὶ δρόμοι ποὺ οδηγοῦν στὴν ἀρετὴ καὶ στὴ σωτηρία. Ὅσοι ἀποφασίζουν νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν, κατορθώνουν, σύμφωνα μὲ τὶς δυνάμεις τοὺς, ν' ἀποκτήσουν μιὰ ἢ καὶ περισσότερες ἀρετές* ὅμως, ἐκεῖνο ποὺ μετᾷ καὶ ποὺ εἶναι καὶ τό σπουδαιότερο, εἶναι νὰ προχωράει κανεὶς πάντοτε. Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ξεκίνησαν οἱ θεοφόροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, παραμερίζοντας δόξεις ἢ ἐμπόδια, μπροστὰ στὸν χαραγμένο πνευματικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς τοὺς. Σ' αὐτὴ τὴν ἀκατάβλητη προσπάθεια καὶ πίστη τοὺς νὰ προχωροῦν πάντοτε καὶ ποτέ νὰ μὴ σταματοῦν, ὀφείλεται ἡ θεάρεστη καὶ ἀξιομνημόνευτη πνευματικὴ τοὺς ἐπιτυχία. Ποιμένες καὶ διδασκαλοὶ καὶ κήρυκες τοῦ Θεοῦ Εὐαγγελίου ἀναδείχτηκαν, καὶ ὁ θερισμὸς τῆς πνευματικῆς τοὺς σπορᾶς ἀπὸ τοὺς σκληροὺς ἀγῶνες τοὺς ὑπῆρξε πολὺς. Ἕνας τέτοιος μεγάλος ποιμένας καὶ διδασκαλὸς ὑπῆρξε καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ποὺ κατήγετο ἀπὸ τὴν Καππαδοκία. Γεννήθηκε στὴν Ἀριανζό, ποὺ ἦταν ἓνα ἀγρόκτημα κοντὰ στὴν Ναζιανζό, ἀπὸ εὐσεβῆ Χριστιανὴ μητέρα, τὴ Νόννα, ποὺ μετὰ ἀπὸ πολλὰ δάκρυα καὶ προσευχὲς ἀπέκτησε, σέ γερωντικὴ ἡλικία παιδιὰ, καὶ τὸν γέροντα πατέρα του Γρηγόριο, ἐπίσκοπο Ναζιανζοῦ ἀπὸ πολλὰς δεκαετίες. Εἶχε μιὰ ξεχωριστὴ κλίση ἀπὸ μικρὸ παιδί καὶ μιὰ ἀγάπη στὰ γράμματα. Οἱ πρῶτες σπουδὲς του ἦταν στὴν Καισάρεια, ὅπου καὶ συνδέεται μὲ τὸν Βασίλειο τὸν μετέπειτα «Μέγα», καὶ στὴ συνέχεια τῶν σπουδῶν του στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἀθήνα. Ἐπιδόθηκε κυρίως στὴ ρητορικὴ, φιλολογία καὶ φιλοσοφία μὲ ἀξιόλογη ἐπίδοση, ἀλλὰ καὶ ὀπλισμένος μὲ τὰ θεῖα νάματα τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναδεικνύεται σέ τελικὴ φάση, ἓνας ἀπὸ τοὺς Μεγάλους Πατέρες καὶ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μελετώντας συστηματικὰ θεολογία καὶ μὲ τό δυνατό χάρισμα τοῦ Λόγου του ὁ Γρηγόριος μπόρεσε νὰ πολεμήσει τὴ φοβερὴ αἵρεση τῶν Ἀρειανῶν. Ἡ μόρφωσή του, τό ἐνδιαφέρον του γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικά προβλήματα καὶ τό περιβάλλον του τὸν

σπρώχνουν πρὸς τὶς εὐθύνες τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ ἀντίθετα, ἡ σωματικὴ του ἀδυναμία καὶ ἡ ροπή του γιὰ ἡσυχία καὶ ἀπομόνωση, τὸν ἀποτρέπουν. Τελικὰ χειροτονεῖται πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν ἰδιό του τὸν πατέρα μετὰ ἀπὸ μεγάλη πίεση, κι ἀναλαμβάνει τεράστιες εὐθύνες καὶ ὑποχρεώσεις πάνω στοὺς ἀσθενικοὺς ὤμους του. Ἐκλέγεται ἀργότερα ἐπίσκοπος Σασίμων καὶ, ὅταν στὴν Κωνσταντινούπολη ὁ Ἀρειανισμὸς ἐπὶ σαράντα ὀλόκληρα χρόνια εἶχε ἐπικρατήσει, ὑποστηριζόμενος ἀπὸ τὴν αὐλή καὶ τὸν στρατό, ἔρχεται ὁ Γρηγόριος ν' ἀναλάβει τό βαρὺ φορτίο τῆς διαποιμάνσεως τῆς Πόλης. Ὡς ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως πλέον, ὁ Γρηγόριος καὶ στὸν ναὸ τῆς Ἀναστάσεως ἡ φωνὴ του βρόντησε καὶ ἄστραψε ἡ σκέψη του, σέ σημεῖο ποὺ οἱ ἀκροατὲς ξέσπασαν σέ χειροκροτήματα καὶ ἐπιδεκμασίες γιὰ τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου ρήτορα. Ὁ θησαυρὸς αὐτὸς τῆς θεολογίας, περισσότερο δούλεψε σὰν ἱεραπόστολος παρά σὰν ἀρχιεπίσκοπος, ὥστε ἔκανε τοὺς αἰρετικούς ν' ἀνησυχῆσουν ἀπὸ τὶς μεγάλες ἐπιτυχίες του καὶ ἀποφάσισαν νὰ ἐπέμβουν δυναμικά, ἀλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ τίποτε δὲν τὸν λύγισε. Ὅμως, οἱ μεγάλες μορφές εἶναι φαίνεται κανόνας νὰ δέχονται τὰ βέλη καὶ τὶς ἄδικες ἐπιθέσεις αὐτῶν ποὺ δὲν μποροῦν ν' ἀντικρύσουν τὴ λάμψη τοὺς καὶ ν' ἀναγνωρίσουν τὶς ἀσυναγώνιστες ἱκανότητές τῶς. Ἔτσι καὶ ὁ Γρηγόριος δέχεται τὶς ἐπιθέσεις ἐκείνων ποὺ δὲν μποροῦσαν ν' ἀνεχθοῦν τὴν παρουσία του, Ἄν καὶ μποροῦσε ν' ἀντιταχθεῖ, ἐν τούτοις ἐκλέγει τὸν δρόμο τῆς φυγῆς, ἀφοῦ προηγουμένως ἐκφωνεῖ τὸν περίφημο «Συντακτῆριο» λόγο του, ποὺ φανέρωσε ὅλο τό μεγαλεῖο τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦ δύναμης. Ἀτελειωτο ἔκτοτε εἶναι τό κεφάλαιο περὶ Γρηγορίου. Πλῆθος συγγραμμάτων καὶ ποιημάτων καὶ ἐπιστολῶν, ποὺ ἄνετα μποροῦν νὰ ἀποτελέσουν βιβλιοθήκες. Ὁμιλίες καὶ λόγοι, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ θησαυροῦ τῆς θεολογίας, γεμᾶτα ἀπὸ θεολογικὲς σκέψεις καὶ ἠθικὰ διδάγματα. Σ' αὐτόν ὀφείλεται, μεταξύ τῶν ἄλλων Πατέρων, ἡ ἀπόδειξη τῆς θεότητας τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐξ οὗ καὶ «Θεολόγος» ὀνομάστηκε.

ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: «ΠΩΣ ΑΝ ΕΞ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΩΦΕΛΟΙΝΤΟ ΛΟΓΩΝ»

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

Ανεξάρτητα, όμως, από τα πιά πάνω φιλολογικά προβλήματα, σημασία έχει το γεγονός ότι η πραγματεία αυτή του Μεγάλου Βασιλείου είχε αποφασιστική επιρροή όχι μόνο στην Βυζαντινή εκπαίδευση, αλλά και κυκλοφόρησε σε μεταφράσεις και εκτός των ορίων του Ελληνισμού. Έτσι, έχουμε δύο διαφορετικές μεταφράσεις στα συριακά σε διασωθέντα χειρόγραφα του έκτου και του ένατου αιώνα (τα δύο χειρόγραφα του έκτου αιώνα που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο περιέχουν μετάφραση, η οποία, προφανώς, έγινε τον πέμπτο αιώνα, ενώ το χειρόγραφο του ένατου αιώνα, το οποίο βρίσκεται στην Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου του Κάιμπριτζ Αγγλίας, είναι μετάφραση του έβδομου αιώνα). Υπάρχουν, επίσης, βάσιμες πληροφορίες ότι το έργο μεταφράστηκε και στα αραβικά, ενώ πιστεύεται ότι, αν η πραγματεία αυτή είχε μεταφραστεί και στα λατινικά τόσο νωρίς όπως στα συριακά και στα αραβικά, πιθανόν να μην είχαν πάρει τόσο άσχημη τροπή οι διεκκλησιαστικές σχέσεις μεταξύ Ανατολικών και Δυτικών χριστιανών. Χαρακτηριστικό είναι, πάντως, ότι το έργο αυτό δεν περιλήφθηκε στην μετάφραση, στα λατινικά, άλλων ομιλών του Μεγάλου Βασιλείου, τις οποίες είχε κάνει ο Ρουφίνος τον πέμπτο αιώνα, μεταφράστηκε δε μόλις στο τέλος του 14ου αιώνα από τον Λεονάρντο Μπρούνι κατά την διάρκεια της Αναγέννησης. Προλογίζοντας δε την μετάφρασή του αυτή ο Μπρούνι, τονίζει ότι σκοπός του ήταν να επικαλεσθεί το αναγνωρισμένο κύρος ενός ηγετικού Πατέρα της Εκκλησίας εναντίον της φαυλότητας εκείνων που απορρίπτουν τις ανθρωπιστικές σπουδές. Το έργο μεταφράστηκε, επίσης, και στα Ιταλικά, τυπώθηκε δε στα Λατινικά ήδη από τον 15ο αιώνα. Τόση, μάλιστα, υπήρξε η επιρροή του πάνω στην σκέψη της Αναγέννησης, ώστε ο μετέπειτα πάπας Πίος ο Δεύτερος έκανε εκτενή μνεία της σε ορόσημά του προς τον Βασιλιά της Ουγγαρίας Λαντισλάς το 1450. Εκεί, όμως, που η πραγματεία αυτή έσχε πραγματικά αποφασιστικής σημασίας επιρροή, ήταν πάνω στην καθαρά Βυζαντινή διανόηση, όπου το δίλημμα για την χρήση ή όχι των έργων της κλασσικής ελληνικής αρχαιότητας στην διδασκαλία της μαθητιώσας νεολαίας αποτελούσε κάτι περισσότερο από απλή ακαδημαϊκή συζήτηση. Και τούτο επειδή η Βυζαντινή Αυτοκρατορία, καίτοι τυπικά αποτελούσε συνέχεια της Ρωμαϊκής τοιαύτης, εν τούτοις, κατ' ευτυχή ιστορική συγκυρία, επέτρωτο να εξελληνισθεί πλήρως και ν' αποτελέσει τοιοιτοτρόπως, επί μίαν και πλέον χιλιετίαν, μια δυναμική εστία ελληνικού φωτός και, βεβαίως, τον πραγματικών άμβωνα για την επί παγκοσμίου κλίμακος επέκταση του Χριστιανισμού.

του Χάρη Μεττή

Η δε μικρή σε έκταση αλλά πλουσιώτατη σε περιεχόμενο πραγματεία αυτή του Μεγάλου Βασιλείου, κατά την γενική ομολογία ιστορικών και φιλολόγων και θεολόγων, Ελλήνων και ξένων, συνέβαλε τα μέγιστα αφ' ενός στον πλήρη εξελληνισμό της Ανατολικής Ρωμαϊκής ή Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, αφ' ετέρου δε στην εδραίωση, στις συνειδησεις των ηγετικών στελεχών της Ορθοδοξίας, της επιβεβλημένης ανάγκης όπως την προπαιδείά τους την αποκτούν εντρυφώντας στις ακένωτες πηγές του αρχαίου ελληνικού πνεύματος. Πρέπει, επίσης, να τονισθεί ότι, παρ' όλο που η πραγματεία γράφτηκε μέσα σε μία περίοδο οξύτατης κρίσης στις σχέσεις χριστιανών και ειδωλολατρών, αρχικά μετά από τα αυστηρά αντιειδωλολατρικά μέτρα του Αυτοκράτορα Κωνσταντίου (337-361), γιού και διαδόχου του Θεμελιωτή του Χριστιανισμού ως της επίσημα αναγνωρισμένης θρησκείας, Μεγάλου και Αγίου Κωνσταντίνου, και ακολούθως λόγω των φιλοειδωλολατρικών μέτρων του διαδόχου του Κωνσταντίου, Ιουλιανού (361-363), αλλά και την επακολούθησαν σύντομη μεν, αλλά αρκετά σοβαρής σημασίας πολιτική θρησκευτικής ανέχειας του Ιωβιανού (363-364) και του Βαλεντιανού (364-375), δεν φαίνεται να είχε επηρεάσει την καθαρότητα στην σκέψη του Βασιλείου στο επίμαχο θέμα της διδασκαλίας των αρχαίων κλασσικών στα παιδιά των χριστιανών.

Ιδιαίτερη, οπωσδήποτε, σημασία έχει για το επίμαχο αυτό θέμα η επίσημα εκδηλωθείσα, αν και απεγνωσμένη, επιδίωξη του Ιουλιανού να επαναφέρει στο προσκήνιο και να επιβάλει, ως επίσημη Θρησκεία του Κράτους, τον ειδωλολατρισμό, πράγμα που δεν είχε αποπειραθεί να γίνει ακόμα από κανένα Ρωμαίο Αυτοκράτορα για τον Χριστιανισμό. (Ο Μέγας Κωνσταντίνος βαφτίστηκε λίγο πριν πεθάνει, στο επιθανάτιο κρεβάτι, από τον αρειανόν επίσκοπο Νικομηδείας Ευσέβιο. Το ίδιο ακριβώς και ο γιός και ουσιαστικός διάδοχός του, ο Κωνσταντίνος, από τον επίσης αρειανόν επίσκοπο Αντιόχειας Ευζώϊον). Ο Ιουλιανός, όμως, ο οποίος είχε ήδη από του 355

αναλάβει επίσημη θέση στην Αυτοκρατορία ως Καίσαρας, το δε γόητρό του είχε αυξηθεί πολύ με τις νίκες του εναντίον των Γερμανικών φύλων, κυρίως, όμως, γιατί μισούσε θανάσιμα τον Αυτοκράτορα Κωνσταντίο, ο οποίος ήταν μεν εξάδερφός του, αλλά είχε δολοφονήσει τον αδελφό του Ιουλιανού, Γάλλο, όπως άλλωστε είχε εξαλείψει, μετά την ανακήρυξή του σε μονοκράτορα (351) (μετά τον θάνατο των αδερφών του, Κωνσταντίνου Β' σε μάχη το 340, και Κώνσταντος, δολοφονηθέντος από τον Μαγνέντιο το 350) και όλους τους επίφοβους συγγενείς του εκτός του Ιουλιανού, ο οποίος, μόλις ανακηρύχθηκε μονοκράτορας (361), εξεδίλωσε αμέσως τις μέχρι τότε, από θανάσιμο φόβο, κρυφές του προτιμήσεις για την ειδωλολατρία.

Ο Ιουλιανός, που είχε, από μικρό παιδί, χάσει τους γονείς του, κατόρθωσε να μορφωθεί άριστα τόσο από ειδωλολάτρες όσο και από χριστιανούς δασκάλους. Στην Νικομήδεια, μάλιστα, όπου είχε εξοριστεί από τον Κωνσταντίο, πιθανόν να παρακολούθησε τις διαλέξεις του Λιβάνιου, παρά την ρητή αυτοκρατορική απαγόρευση. Τις διαλέξεις αυτές πιθανόν να παρακολούθησε τότε και ο εκεί ευρισκόμενος Βασίλειος. Ακολουθώντας, ο Ιουλιανός εξορίστηκε στην Αθήνα, μια μικρή τότε και ασήμαντη κωμόπολη, της οποίας το μόνο αξιοσημείωτο, τότε, ήταν το Πανεπιστήμιό της. Και η δεύτερη αυτή εξορία του Ιουλιανού συμπίπτει, επίσης, με την παρουσία του Μεγάλου Βασιλείου στην Αθήνα, όπου, όπως είδαμε, είχε μεταβεί για σπουδές. Είναι δε πολύ πιθανόν ότι οι δύο άνδρες θα συναντήθηκαν και στα δύο εκείνα κέντρα φιλοσοφικών και ρητορικών σπουδών της εποχής τους (ας μη ξεχνάμε ότι η Νικομήδεια υπήρξε η έδρα του Διοκλητιανού, του ουσιαστικού προκατόχου και προδρόμου –για τις μεταγενέστερες ιστορικές εξελίξεις στην Ανατολή– του Μεγάλου Κωνσταντίνου). Ο Μέγας Βασίλειος (που δεν ήταν ακόμη τότε βαπτισμένος χριστιανός) και ο Ιουλιανός (που ήταν βαπτισμένος, έστω κι αν μεταγενέστερα θα έλεγε πως η βάφτισή του εκείνη υπήρξε για κείνον ένας εφιάλτης που πρέπει να προσπαθήσει να ξεχάσει) επέπρωτο ν' ακολουθήσουν δύο εντελώς διαφορετικούς δρόμους στον τομέα του θρησκευτικού προσανατολισμού: Ο μεν πρώτος, του πεφωτισμένου (ή, όπως θα έλεγαν οι μεταγενέστεροι, του αναγεννησιακού) χριστιανισμού, δεχόμενος ο ίδιος, αλλά και παροτρύνων τους άλλους, να γνωρίσουν, χωρίς φόβο, χωρίς πάθος και χωρίς ευνοϊκή ή δυσμενή προκατάληψη, τους εθνικούς, δηλαδή τους ειδωλολάτρες (ή, καλύτερα, τους μη χριστιανούς) συγγραφείς της αρχαιότητας.

Ο Ιουλιανός, από θέσεως πια απόλυτης ισχύος ευρισκόμενος, καίτοι κάτοχος πλήρους γνώσεως των χριστιανικών συγγραφών και της χριστιανικής θρησκείας, όχι μόνο δεν επέδειξε την νενομισμένη για πολιτικούς, τουλάχιστον, λόγους, ανεξιθρησκεία του Μεγάλου Κωνσταντίνου, αλλά και απαγόρευε, άμεσα μεν την διδασκαλία των κλασικών συγγραφέων από μη ειδωλολάτρες καθηγητές, έμμεσα δε την φοίτηση

χριστιανών στις σχολές, όπου θα δίδασκαν πια τους κλασσικούς μόνο ειδωλολάτρες. Αλλωστε, και οι ίδιοι οι χριστιανοί γονείς θα προτιμούσαν, ασφαλώς, τα παιδιά τους να μην φοιτήσουν καθόλου σε τέτοιες σχολές, ώστε να μην διακινδυνέψουν τον εξειδωλολατρισμό τους από τους ειδωλολάτρες καθηγητές. Αποσκοπούσε δε, επίσης, να εξαναγκάσει τους χριστιανούς καθηγητές να επανέλθουν στην ειδωλολατρία, όμως η μέγιστη πλειονότητα αυτών προτίμησαν να χάσουν τις θέσεις τους στις ειδωλολατρικές σχολές παρά να γίνουν αποστάτες. Υπήρξαν, μάλιστα, και εκείνοι που πίστεψαν πως τα εκπαιδευτικά αυτά μέτρα του Ιουλιανού προστάτευαν, στην πραγματικότητα, τις αγνές ψυχές των χριστιανών, γι' αυτό και ισηγήθηκαν την πλήρη αντικατάσταση των αρχαίων συγγραφέων στην διδασκαλία με τον μεταγλωττισμό των χριστιανικών συγγραφών στην Ομηρική ή στην Αττική διάλεκτο. Οι δύο, μάλιστα, Απολλινάριοι (πατέρας και γιός) προέβησαν και στην πρακτική εφαρμογή των εκκεντρικών αυτών ιδεών τους, μεταγράφοντας τους μεν Ψαλμούς σε Πινδαρικά μέτρα και γλώσσα, την Πεντάτευχο του Μωϋσή σε Ομηρικά εξάμετρα, και τα Ευαγγέλια σε μορφή Πλατωνικών διαλόγων.

Ο Μέγας Βασίλειος, βέβαια, ο οποίος είχε πλήρη και ξεκάθαρη άποψη τόσο ως προς την βασικής σημασίας αξία της κλασσικής παιδείας ως προπαιδευτικού μέσου στην ανάπτυξη ολοκληρωμένης χριστιανικής προσωπικότητας, όσο και ως προς τις ουσιαστικές διαφορές που χωρίζουν και θέτουν σε υπέρτερη μοίρα τον χριστιανικό τρόπο ζωής, από εκείνον, που προβάλλουν οι αρχαίοι συγγραφείς στα έργα τους, στο πεδίο της θρησκευτικής αγωγής, δεν ήταν δυνατό είτε να δελεασθεί είτε και να πτοηθεί από τα εντελώς ανεδάφικα, αλλά και τόσο επικίνδυνα, για το μέλλον του Χριστιανισμού, διατάγματα του Ιουλιανού. Τα οποία, ως γνωστόν, ο κατά τα άλλα εξαίρετος εκείνος Αυτοκράτορας, δεν πρόλαβε, βέβαια, να θέσει σε ουσιαστική και μακροπρόθεσμη εφαρμογή, αφού σκοτώθηκε σε μάχη εναντίον των Περσών στις 26 Ιουνίου 363 σε ηλικία μόλις 32 χρονών. Επίσης, ο Μέγας Βασίλειος δεν επρόκειτο να δεχθεί ούτε την εξ ίσου ανεδάφικη άποψη πλείστων όσων συγχρόνων του, αλλά και προγενεστέρων Πατέρων της Εκκλησίας, ότι πάσα σχέση με τις κλασσικές σπουδές είναι επικίνδυνη και συνεπώς καταδικαστέα και ότι, συνεπώς, οι χριστιανοί όχι μόνο πρέπει να αποθαρρύνονται, αλλά και να τους απαγορεύεται αυστηρά, να έχουν οποιαδήποτε επαφή με τα αρχαία κλασσικά κείμενα και γειγικά με κάθε τι που έχει προέλευση μη χριστιανική. Ούτε, επίσης, και διανοήθηκε καν να εισηγηθεί αυτό που έκαναν, αιώνες αργότερα, οι Ιησουίτες, δηλαδή σύντμηση ή λογοκρισία των αρχαίων κλασσικών. Όλα αυτά τα θέματα ο Μέγας Βασίλειος τα αντιπαρέρχεται σιωπηρά στην υπό μελέτη πραγματεία του, στην οποία, κατά συνέπεια, εμφανίζεται μετριοπαθέστατος, αλλά και τόσο καινοτόμος για την εποχή του και τις κάθε άλλο παρά ευνοϊκές ιστορικές συνθήκες, κάτω από τις

οποίες την είχε γράψει.

Ο ΑΡΕΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ούτε και πρέπει εδώ να λησμονούμε ότι ο Μέγας Βασίλειος έζησε, αν όχι ως ένας από τους πρωταγωνιστές, τουλάχιστον, όμως, ως ένας απόλυτα μέτοχος, την βαθύτατη εσωτερική κρίση που συντάραξε τότε την Εκκλησία, την γνωστή στην ιστορία ως Αρειανισμός. Την κρίση αυτή, την οποία υποτίθεται ότι, με την Σύνοδο της Νικαίας (325), ο Μέγας Κωνσταντίνος είχε κατορθώσει να αποσοβήσει οριστικά, ενθάρρυναν, στην πραγματικότητα, με την στάση τους τόσο ο ίδιος ο Μέγας Κωνσταντίνος, όσο και ο Κωνσταντίνος και ο Ουάλης (364-373). Εκείνοι δε που την είχαν ασπαστεί, παρ' όλο που στη Σύνοδο της Νικαίας το 325 είχαν ηττηθεί και πλείστοι όσοι από αυτούς ταλαιπωρήθηκαν άγρια με διωγμούς και εξορίες, κατόρθωσαν τελικά να επιβληθούν πάνω σε έναν πολύ μεγάλο αριθμό χριστιανών. Είναι δε γνωστός ο εν συνεχεία τυφλός φανατισμός τους προς κάθε τι που τους φαινόταν ότι τους αντιπαλευόταν. Η μακρά, μάλιστα, παραμονή στον αυτοκρατορικό θρόνο του προς τον Αρειανισμό προσκείμενου Κωνσταντίνου και του επίσης φιλοαρειανού Ουάλεντος, καθιστούσε την θέση των μη αρειανών διανοουμένων, όπως ήταν ο Μέγας Βασίλειος, αρκετά δύσκολη και λίαν επισφαλή. Απαιτείτο δε από μέρους των αδόμαστη θέληση, βαθύτατη πίστη, επιμονή και υπομονή προκειμένου να υπερνικήσουν τα εμπόδια και τις φαινομενικά ανυπέρβλητες αυτές δυσκολίες και στο τέλος να θριαμβεύσουν.

Ίσως, λοιπόν, ο χαμηλός τόνος της φωνής του Μεγάλου Βασιλείου στην «Προς τους νέους...» πραγματεία του να οφειλόταν όχι τόσο στα σκληρά μέτρα που είχε εξαγγείλει ο Ιουλιανός (προσωρινά, άλλωστε, αφού με τον τόσο πρόωρο θάνατο του Αυτοκράτορα αυτού τα μέτρα εκείνα είχαν ατονήσει κι εγκαταλειφθεί οριστικά), αλλά στην συνεχή και την απανταχού παρουσία των φανατικών αρειανών, την εχθρική αντίδραση των οποίων δεν ήθελε να προκαλέσει όχι επειδή ο ίδιος τους φοβόταν προσωπικά, αλλά γιατί οι αρειανοί φαίνεται ότι υπερτερούσαν αριθμητικά των οπαδών του «Συμβόλου Πίστεως της Νικαίας», κατείχαν δε σημαντικές θέσεις, οικονομικά και πολιτικά και όχι μόνο, στην ελληνορωμαϊκή κοινωνία της εποχής. Κατά συνέπεια δε, οι μη αρειανοί χριστιανοί έπρεπε να περιμένουν την άνοδο στον Θρόνο της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, του Μεγάλου Θεοδοσίου (379-395), για να δικαιωθούν τελικά και να επιβληθούν οριστικά ως η επίσημη πια και μοναδική χριστιανική Θρησκεία της Αυτοκρατορίας.

Είναι, λοιπόν, πολύ πιθανόν ότι, γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, μια καλομελετημένη και μετριοπαθής πραγματεία θα ήταν προσφορότερη για τους σκοπούς που επεδίωκε ο Μέγας Βασίλειος γράφοντάς την, παρά ένας είτε αναφανδόν προκλητικός έπαινος των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων (όπως είχαν κάνει ο Λιβάνιος και ο Ιουλιανός), είτε μια εξ ίσου φανατική επίκριση εκείνων που υπέρμετρα κατακρίνουν τους

αρχαίους ως δήθεν φορείς σατανικού πνεύματος. Ταυτόχρονα, μάλιστα, ο Μέγας Βασίλειος αποφεύγει συστηματικά να εκφράσει οιαδήποτε καλολογική άποψη γύρω από τους αρχαίους κλασσικούς, τους οποίους βλέπει μόνο και αποκλειστικά ως πιθανή πηγή ηθικών διδαγμάτων για τους χριστιανούς. Άλλωστε, ας μην ξεχνάμε ότι και ο Πλάτωνας, ως γνωστόν, αποκλείει τον Όμηρο και τους δραματικούς ποιητές από την ιδανική του Πολιτεία από φόβο μήπως η μελέτη τους θα βλάψει τους ιδανικούς του κατοίκους. Ο Βασίλειος, όμως, παρ' όλο που πιστεύει πως ορισμένα σημεία στην κλασσική λογοτεχνία πρέπει, οπωσδήποτε, ν' αποφεύγονται, δεν δεικνύει πουθενά στην εν λόγω πραγματεία του οιοιαδήποτε αντιληψη ότι αυτός ή εκείνος ο συγγραφέας, αυτό ή εκείνο το έργο, θα πρέπει να αποκλεισθούν, ως επικίνδυνα, από τα διάφορα χριστιανικά εκπαιδευτήρια.

Αντίθετα, μάλιστα, (και αυτό δείχνει έναν φιλελευθερισμό άγνωστο για πολλούς μεταγενέστερους αιώνες, που εκπλήσσει), ο Μέγας Βασίλειος υποστηρίζει και ενθαρρύνει την συνεχή μελέτη των κλασσικών και των άλλων μη χριστιανών φιλοσόφων και αφήνει ελεύθερη την βούληση στους μαθητές και όχι τυφλή προσκόλληση και, κατ' αποκλειστικότητα, είτε στα χριστιανικά συγγράμματα, είτε στην διδασκαλία και ερμηνεία από χριστιανούς διδασκάλους και θεολόγους. Σ' αυτόν, ακριβώς, τον αφανάτιστο φιλελευθερισμό πρέπει να οφείλεται και η κατά τα άλλα ανεξήγητη προθυμία Σύρων και Αράβων διανοουμένων να μεταφράσουν (ή, καλύτερα, να παραφράσουν) την πραγματεία αυτή στην γλώσσα τους. Οι οποίοι, ασφαλώς, θα ήθελαν να προσφέρουν στους αναγνώστες τους κάποιαν ουσιαστική ωφέλεια από την μελέτη ενός τέτοιου ξένου έργου.

Χαρακτηριστικό, επίσης, γεγονός για τους χρόνους εκείνους, είναι η έφεση των πλουσίων οικογενειών, του ανατολικού κυρίως τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, να δίδουν στα παιδιά τους καθαρά ελληνική μόρφωση, ο δε Λιβάνιος, ο περιφημότερος τότε ρητοροδιδάσκαλος, αρνιόταν κατηγορηματικά να εκμάθει ο ίδιος την Λατινική, την επίσημη ακόμη τότε γλώσσα του Κράτους. Και όμως, μέχρι και το 518, δεν ήταν Έλληνας κανένας από τους Αυτοκράτορες. Η σημασία, λοιπόν, έργων, όπως η πραγματεία «Προς τους νέους...» του Μεγάλου Βασιλείου, για την εδραίωση των σπουδών αυτών πάνω σε κριτήρια ούτε στενόκαρδα παγανιστικά, αλλά ούτε, κυρίως, με την χαρακτηριζόσα τους μεταγενέστερους αιώνες χριστιανική ή, καλύτερα, καλογερική μισαλλοδοξία και τυφλό φανατισμό, γίνεται πιο αντιληπτή και εκτιμάται πολύ περισσότερο σήμερα, επειδή μπορούμε και βλέπουμε τα πράγματα πιο αντικειμενικά και, προπάντων, απερίσπαστοι από θρησκευτικούς και πολιτικούς προσανατολισμούς κι εμπάθειες, που δυστυχώς μαστίζαν τότε το Ανατολικό Ρωμαϊκό Κράτος ή, όπως συνηθίζουμε να το αποκαλούμε σήμερα, την Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

(SYNEXIZETAI...)

Η ΡΟΜΦΑΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ¹

Αρχιμ. Χρυσοστόμου Τύμπα

Ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς κατὰ τὴν γραπτὴ καὶ ἄγραφη παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν περίοδο πνευματικῆς δοκιμασίας, μὲ κορυφωση τὶς ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Βέβαια, κάθε πνευματικὴ δοκιμασία πάντοτε ἔχει καὶ τὴν πνευματικὴ τῆς ἐκβαση, συνολικὰ ἐκφραζόμενη στὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Ὅμως, καθὼς οἱ καιροὶ ποὺ διαβαίνουμε συνιστοῦν μᾶλλον μία πολλαπλὴ πηγὴ ὁλοένα καὶ ἐντονότερης καὶ εὐρύτερης δοκιμασίας τόσο γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας συλλογικά, ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ὁρθοδόξους πιστοὺς ἀτομικά, θὰ ἦταν πολὺ ὠφέλιμο νὰ ἐντυφώσουμε βαθύτερα στὸ νόημα τοῦ πόνου καὶ τῆς δοκιμασίας ὅπως βιώθηκε ἀπὸ ἓνα κεντρικὸ πρόσωπο τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἴδια τὴν Μητέρα Του. Πράγματι, στὴν ζωὴ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου σημαντικὴ θέσι κατέχει ὁ πνευματικὸς πόνος. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἴσως νὰ διευρύνουμε τὴν γνώση μας γιὰ τὴν σημασία τοῦ πόνου, σωματικοῦ καὶ ψυχικοῦ, ὅπως καὶ κάθε δοκιμασίας προσεγγίζοντας καινούργιους τρόπους κατανόησης καὶ ἐρμηνείας τῶν δύσκολων στιγμῶν τῆς ζωῆς μας.

Γιὰ ἓνα τόσο λεπτὸ καὶ ταυτοχρόνα βαθὺ θέμα, δὲν μπορούμε φυσικὰ παρὰ νὰ ἀνατρεξομε στὴν πατερικὴ σοφία. Ὅπως οἱ θεολόγοι ἀνέλυσαν τὴν ἐναλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπινου στοιχείου μὲ τὸ θεϊκό, ποὺ φανερῶνεται στὰ ἀδιάβλητα πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἔτσι περιέγραψαν τὴν συμπλοκὴ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως μὲ τὴν ὁδυνηρὴ δοκιμασία τῆς Θεοτόκου. Κατ' ἐξοχὴν δέ, τὴν ὑπέρλογοι δοκιμασία τὴν ὁποία ὑπέστη στὰ Πάθη τοῦ Υἱοῦ της, ὅταν ἡ ἀγάπη καὶ Ταπείνωση τῆς καρδιᾶς της ἦρθε ἀντιμέτωπη μὲ τὴν μητρικὴ ὁδύνη, ἀλλὰ καὶ τὴν μέγιστη ἀδικία ποὺ δοκίμασε ποτὲ ἄνθρωπος. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἀναλύει μὲ σαφήνεια καὶ μὲ διάκρισι τοῦ ἀνθρώπινου στοιχείου ἀπὸ τὸ θεϊκό, τὸν λόγο τοῦ πρεσβύτη Συμεὼν πρὸς τὴν Παναγία: «σοὺ δὲ αὕτης τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί»².

«Ρομφαία ἀποκαλεῖ τὸν πειραστικὸ λόγον, τὸν κριτικὸ ἐνθυμήσεων, τὸν ἐξικνούμενο μέχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ὁρμῶν καὶ μυελῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸν καιρὸ τοῦ Πάθους κάθε ψυχὴ ὑποβαλλόταν σὲ κάποιον εἶδος δοκιμασίας, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ὁ ὁποῖος εἶπε ὅτι, «πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἑμοί»³, προφητεύει ὁ Συμεὼν καὶ περὶ αὐτῆς τῆς Μαρίας, ὅτι παριστάμενη στὸν σταυρὸ καὶ βλέποντας τὰ γινόμενα καὶ ἔχοντας ἀκούσει τὶς φωνές, μετὰ τὴν μαρτυρία τοῦ Γαβριὴλ, μετὰ τὴν ἀπόρρητη γνώση τῆς θείας συλλήψεως μετὰ τὴν μεγάλη ἐπίδειξη τῶν θαυμάτων, θὰ προκληθεῖ κάποιος σάλος στὴν δική σου ψυχῇ... Καὶ σένα δὲ τὴν ἴδια, μολονότι διδάχθηκες ἄνωθεν ὅσα ἀναφέρονται στὸν Κύριο, θὰ σὲ ἀγγίξει κάποια δοκιμασία, δηλαδὴ Ρομφαία. Τὸ «ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί» ὑπαινίσσεται ὅτι, μετὰ τὸν σκανδαλισμὸ ποὺ ἔγινε ἐξ αἰτίας τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἐπακολουθήσει καὶ ταχεία θεραπεία ἀπὸ τὸν Κύριο. Εἶδαμε ἔτσι τὸν Πέτρο μετὰ τὸν σκανδαλισμὸ του νὰ κατέχει βεβαιότερη τὴν πίστιν στὸν Χριστό. Τὸ ἀνθρώπινο λοιπὸν ἀποδείχθηκε σαθρό, γιὰ νὰ δειχθεῖ ἰσχυρὸ αὐτὸ ποὺ Κύριον»⁴.

Ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας διευρύνει τὴν ἐρμηνεία τῆς «ρομφαίας», τονίζοντας τὴν ἀγωνία τῆς Παρθένου γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ θαῦμα, ἐνῶ ἐπίσης τονίζει τὸν κίνδυνο ὁ νηφάλιος νοῦς νὰ καταστρατηγηθεῖ ἀπὸ τὴν βιαιότητα τῶν γεγονότων: «τί τὸ παρὰδοξον, εἰ πρὸς ἐννοίας ἀσθενεστέρας ὁ τρυφερός τοῦ γυναιίου συνηρπάξαι νοῦς», καθὼς, «δεινὴ τῶν συμβεβηκότων ἡ φύσις πρὸς τὸ καταστρέψαι καὶ τὸν νήφοντα λογισμόν»⁵. Ἡ διάσταση τῆς ὁδύνης γίνεται ἐμφανεστερὴ στὸν Ἰωάννη Δαμασκηνό: «ἀλλ' αὕτη ἡ μακαρία τὰς ὁδύνας, ὅς διέφυγε τίκτουσα, ταύτας ἐν τῷ ποῦ πάθους καιρῷ ὑπέμεινε ὑπὸ τῆς μητρικῆς συμπαθείας τῶν σπλάγγχων τὸν σπαραγμὸν ἀνατλάσας..., ὡς ῥομφαία τοῖς λογισμοῖς ἐσπαράττετο»⁶ ὁ δὲ ἱερός Καθάσιλος ὁμιλεῖ καθαρὰ περὶ «ἀλγιδόνων» καὶ «βελῶν» τῆς Θεοτόκου, καταθέτοντας πῶς «ἐγὼ νομίζω μηδὲν ὁμοιον ἄλλος ἀνθρώποις γενέσθαι»⁷.

Παρὰ τὸ γεγονὸς τῆς μοναδικότητος τῆς Ρομφαίας τῆς Θεοτόκου, δὲν θὰ ἦταν ἄτοπο νὰ θεωρηθεῖ πῶς ἡ δική Της Ρομφαία, παρόλο ποὺ ἀναφερόταν χρονικὰ στὸν Σταυρὸ τοῦ Υἱοῦ Της, καὶ παρόλο ποὺ ἀποτελοῦσε συμμετοχὴ στὸν δικό Του πόνον, διαχρονικὰ συμπεριλαμβάnei τοὺς πόνους καὶ δοκιμασίες ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλωστε αὕτη φέρει κοινὴ τὴν φύσιν μὲ ὅλους ἐμᾶς τοὺς θνητοὺς. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἡ Ρομφαία τῆς Θεοτόκου μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ μόνον μέσα ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο διαχρονικά, συνεπῶς καὶ μέσα ἀπὸ τὰ παθήματα ὅλων τοῦ ἀνθρώπινου γένους ποὺ αὕτη ἡ Ρομφαία περικλείει. Ἄς ἐνθυμηθοῦμε πῶς ἡ Θεοτόκος, ἀπὸ συμπόνοια καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν πτώση τῶν ἀνθρώπων ἔστρεψε μέσα στὸν Ναὸ τοῦ Σολομώντος τὸν νοῦ της πρὸς τὴν Ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώθηκε μὲ αὐτόν, μὲ ἀποτελεσμα νὰ σαρκωθεῖ ὁ Χριστὸς γιὰ τὴν σωτηρία μας. Τώρα ὁμως, βλέπει τὴν ὑπερκόσμια αὐτὴ Ἀγάπην νὰ ἀφανίζεται ἀπὸ τὴν καθολικὴν κακίαν τοῦ κόσμου. Τὸν προσφιλεῖ της λαὸ νὰ θανατώνει τὸν ἀγαπημένο Υἱὸ καὶ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ νὰ θνήσκει μὲ τὸν πλέον ἐπώδυνο καὶ ἄτιμο ἐγκόσμιο θάνατο.

Στὸν Σταυρὸ, ὅλες οἱ δυνάμεις τῆς θεομητορικῆς ψυχῆς φανέρωσαν τὴν πνευματικὴν τελειότητά τους. Ὁ νοῦς καὶ ὁ λόγος, πλήρεις ἀπὸ τὴν ταπεινὴ Ἀγάπην πρὸς τοὺς ἐχθρούς, κατεκρήμνισαν τὴν πικρότητα τῶν λόγων τοῦ μίσους καὶ τῆς κακίας τοῦ κόσμου, μένοντας ἀκλόνητοι ἐντὸς τῆς τελείας Πίστεως στὸν Θεό, καὶ θέτοντας ἓναν ὄρο ἀγάπης καὶ ἀνοχῆς⁸ ἀπέναντι στὶς ἀδικίες ποὺ ὑφίστάμεθα ὡς ἄνθρωποι. Ἡ δὲ αἰθίσθη, κοινωνώντας καθ' ὑπερβολὴν τὴν ἀναίτια Ὀδύνην, ὑπερέβαλε τὴν δοκιμασία τῆς ὁδυνηρᾶς ρομφαίας. Ἀγκάλιασε τὸ παρὰ φύσιν τῆς ἐγκόσμιας ἁμαρτίας γιὰ νὰ τὸ ἐπαναφέρει στὸ κατὰ φύσιν τῆς ἔνθεης τάξεως καὶ δικαιοσύνης.

Ἡ Ρομφαία ἐκφράζει ἐπίσης τὴν θυσία τῶν θεομητορικῶν αἱμάτων, ἡ ὁποία, ἂν καὶ εἶχε πραγματοποιηθεῖ μὲ τὴν σάρκωση τοῦ Λόγου, ἀποκαλύπτει τὶς πλήρεις ὄντολογικὲς διαστάσεις τῆς στὸν Σταυρὸ. «Τὸ νὰ προσεύχεσαι γιὰ τοὺς ἀνθρώπους σημαίνει νὰ χύνεις αἷμα»⁹, ἀποκαλύπτει ὁ ἅγιος Σιλουανός καὶ προσευχόμενη ἡ Θεοτόκος γιὰ τοὺς Ἰουδαίους, προσφέρει καὶ τὰ δικὰ της αἷματα, καθὼς μεταφέρει στὸν Ἐσταυρωμένο αὐτὴν

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΗΡΥΚΑ

Παρακαλείσθε να διαβάσετε προσεκτικά τις ερωτήσεις και να απαντήσετε με ειλικρίνεια. Οι απόψεις σας θα φανούν ιδιαίτερα σημαντικές για την διαρκή βελτίωση του Περιοδικού. Παρακαλούμε να στείλετε τις απαντήσεις είτε με φαξ στον αριθμό: 0207 224 9301, είτε ταχυδρομικά στην διεύθυνση: **5 Craven Hill, London W2 3EN, U.K.**

Ευχαριστούμε πολύ.

Εκ της Συντακτικής Επιτροπής

1. Σημειώστε το φύλο σας: ☐ Άνδρας ☐ Γυναίκα

2. Σημειώστε την ηλικίας σας:

- ☐ Κάτω από 20 ετών
- ☐ 21 με 30 ετών
- ☐ 31 με 40 ετών
- ☐ 41 με 50 ετών
- ☐ 51 με 60 ετών
- ☐ 61 με 70 ετών
- ☐ 71 και άνω

Σημειώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε στις παρακάτω προτάσεις (Κυκλώστε την επιλογή σας):

3. Ο «Ορθόδοξος Κήρυκας» περιέχει σημαντικά άρθρα για την Ορθόδοξη Πίστη:

Συμφωνώ Απόλυτα Συμφωνώ Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ Διαφωνώ Διαφωνώ Απόλυτα

4. Ο «Ορθόδοξος Κήρυκας» περιέχει καλή πληροφόρηση για όλες τις Κοινότητες:

Συμφωνώ Απόλυτα Συμφωνώ Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ Διαφωνώ Διαφωνώ Απόλυτα

5. Ο «Ορθόδοξος Κήρυκας» περιέχει σημαντικά νέα από όλες τις Εκκλησίες του Κόσμου:

Συμφωνώ Απόλυτα Συμφωνώ Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ Διαφωνώ Διαφωνώ Απόλυτα

6. Ο «Ορθόδοξος Κήρυκας» απαντά μεγάλο μέρος από τις Λειτουργικές και Εκκλησιαστικές μου απορίες:

Συμφωνώ Απόλυτα Συμφωνώ Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ Διαφωνώ Διαφωνώ Απόλυτα

7. Ο «Ορθόδοξος Κήρυκας» είναι το αγαπημένο μου περιοδικό:

Συμφωνώ Απόλυτα Συμφωνώ Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ Διαφωνώ Διαφωνώ Απόλυτα

8. Τι νομίζετε ότι θα έπρεπε να αλλάξει ή να προστεθεί στον «Ορθόδοξο Κήρυκα» για να βελτιωθεί:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΦΟΡΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ / ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ

Μπορείτε τώρα να λαμβάνετε κάθε τεύχος του αγαπημένου σας περιοδικού, στο σπίτι ή στο γραφείο σας.

Επίσης μπορείτε, αν θέλετε, να αποκτήσετε τον συλλεκτικό ετήσιο Δεμένο Τόμο.

Παρακαλούμε, αν επιθυμείτε να γίνετε συνδρομητής του «Ορθόδοξου Κήρυκα» να συμπληρώσετε την ακόλουθη φόρμα με ευκρινή κεφαλαία γράμματα, χωρίς να αφήσετε κανένα πεδίο ασυμπλήρωτο, ώστε να μπορεί εύκολα να προωθηθεί το αίτημά σας.

Ευχαριστούμε

Εκ της Συντακτικής Επιτροπής

Στοιχεία Αιτούντος

Όνομα και Επώνυμο:

Ιδιότητα / Επάγγελμα:

Διεύθυνση Αποστολής:

Τηλέφωνο επικοινωνίας:

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Παρακαλούμε να επιλέξετε το είδος της συνδρομής που επιθυμείτε βάσει της διεύθυνσης αποστολής που δηλώσατε παραπάνω:

- ☐ Συνδρομή σε Διεύθυνση **Εσωτερικού** (Ηνωμένο Βασίλειο) = **£15**
- ☐ Συνδρομή σε Διεύθυνση της **λοιπής Ευρώπης** = **£25**
- ☐ Συνδρομή σε Διεύθυνση **εκτός Ευρώπης** = **£28**

Η ετήσια συνδρομή περιλαμβάνει 6 τεύχη του περιοδικού εκ των οποίων το ένα είναι δώρο. Ανεξάρτητα από τον μήνα που κάνετε την αίτηση, θα λάβετε τα αμέσως επόμενα 6 τεύχη από την ημέρα της αιτήσεώς σας. Αν θέλετε προηγούμενα τεύχη, μπορείτε να μας ενημερώστε εγγράφως για να ελεγχθεί η διαθεσιμότητα ή μπορείτε, εναλλακτικά, να παραγγείλετε τον Δεμένο Συλλεκτικό Τόμο στο τέλος του έτους. Στις άνω τιμές συμπεριλαμβάνονται και τα έξοδα αποστολής.

ΔΕΜΕΝΟΣ ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΤΟΜΟΣ

Εάν επιθυμείτε να λάβετε το σύνολο των 6 ετησίων τευχών σε συλλεκτικό δεμένο τόμο (μετά το πέρας του τρέχοντος έτους), παρακαλούμε να επιλέξετε μία από τις παρακάτω επιλογές βάσει της διεύθυνσης αποστολής που δηλώσατε παραπάνω:

- ☐ Τιμή δεμένου ετησίου τόμου σε Διεύθυνση **Εσωτερικού** (Ηνωμένο Βασίλειο) = **£28**
- ☐ Τιμή δεμένου ετησίου τόμου σε Διεύθυνση της **λοιπής Ευρώπης** = **£40**
- ☐ Τιμή δεμένου ετησίου τόμου σε Διεύθυνση **εκτός Ευρώπης** = **£43**

Στις τιμές του Δεμένου Συλλεκτικού Τόμου συμπεριλαμβάνονται και τα έξοδα αποστολής.

Για την Ετήσια Συνδρομή είτε για τον Δεμένο Συλλεκτικό Τόμο, παρακαλούμε να αποστείλετε συμπληρωμένη την παρούσα φόρμα μαζί με επιταγή με το ανάλογο ποσό στο όνομα: **GREEK ARCHDIOCESE OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN**, στην διεύθυνση: **5 Craven Hill, London W2 3EN, United Kingdom**

QUESTIONNAIRE ABOUT THE ORTHODOX HERALD

Please read the below questions carefully and provide honest answers. Your opinions will be very helpful for the continued improvement of the magazine. Please send your answers either by fax to 020-7224 9301 or by post to 5, Craven Hill, London W2 3EN, U.K.

The Editorial Committee

1. Gender: ☐ Male ☐ Female

2. Age:

- ☐ Under 20
- ☐ 21 - 30
- ☐ 31 - 40
- ☐ 41 - 50
- ☐ 51 - 60
- ☐ 61 - 70
- ☐ 71 and above

Please circle the answer that you most agree with:

3. The Orthodox Herald contains significant articles about the Orthodox Faith:

Strongly Agree Agree Neither Agree Nor Disagree Disagree Strongly Disagree

4. The Orthodox Herald contains useful information about all our Communities:

Strongly Agree Agree Neither Agree Nor Disagree Disagree Strongly Disagree

5. The Orthodox Herald contains significant news about Churches throughout the world:

Strongly Agree Agree Neither Agree Nor Disagree Disagree Strongly Disagree

6. The Orthodox Herald answers many of my liturgical and ecclesiastical questions:

Strongly Agree Agree Neither Agree Nor Disagree Disagree Strongly Disagree

7. The Orthodox Herald is my favourite magazine:

Strongly Agree Agree Neither Agree Nor Disagree Disagree Strongly Disagree

8. What do you believe should change or be included in the Orthodox Herald?

.....

.....

.....

.....

.....

SUBSCRIPTION AND ORDER FORM

You can now receive every issue of the Orthodox Herald at your given address.

You can also acquire the annual collection of issues in hardback format.

If you wish to subscribe to the Orthodox Herald, please fill in the form below in clear capital letters.

The Editorial Committee

Details

Name and Surname:

Profession:

Postal Address:.....

.....

Telephone:

.....

ANNUAL SUBSCRIPTION

Please select the appropriate subscription based on your above address:

- ☐ United Kingdom = **£15**
- ☐ Rest of Europe = **£25**
- ☐ Rest of the world = **£28**

The annual subscription includes six issues of the magazine, of which one is free. Regardless of when you subscribe, you will receive then next six issues from the date of your subscription. If you would like to receive back issues, please inform us in writing so that we can check availability. Alternatively, you can order the annual collection of issues in hard back format at the end of the year. The above subscription fees include postage and packing.

ANNUAL COLLECTION OF ISSUES IN HARD BACK

If you would like to receive the annual collection of six issues in hard back format every year, please tick the appropriate box:

- ☐ United Kingdom = **£28**
- ☐ Rest of Europe = **£40**
- ☐ Rest of the world = **£43**

The above subscription fees include postage and packing.

Please return this form together with a cheque for the appropriate amount made payable to:
'Greek Archdiocese of Thyateira & G.B.' to 5, Craven Hill, London W2 3EN, United Kingdom.

τὴν ἀόρατη θυσία τῆς Ἀγάπης τῆς ὑπὲρ ὅλου τοῦ κόσμου, ὑψώνοντας τὰ ἄχραντα χέρια τῆς πρὸς αὐτόν. Τίποτε ἄλλο δὲν ἐξέφρασε τὴν τελειότητα τῆς ἀγαπητικῆς θυσίας τῆς Θεοτόκου, ὅσο ἡ μυστικὴ ὑπερκόσμια δέηση στὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καὶ τὸ Φῶς ὅλου τοῦ κόσμου, μέσα στὸ σκότος ἐκείνων τῶν πλέον ὀδυνηρῶν γεγονότων τῆς παγκόσμιας ἱστορίας. «Καὶ τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος»⁹, ἀνέτειλε τὸ Φῶς τῆς θεομητορικῆς προσευχῆς καὶ ἡ ἀπὸ καρδίας σιωπηλὴ κραυγὴ τῆς: «Υἱὲ τοῦ Θεοῦ ἐλέησον ἡμᾶς, εἰς χείρας σου παρατίθεται τὸ πνεῦμα ὅλου τοῦ κόσμου».

Ἡ Θεοτόκος ἀγαποῦσε τὸν Υἱὸ τῆς περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἄνθρωπο, ἀλλὰ καὶ συνδεόταν μὲ αὐτὸν περισσότερο ἀπὸ ὅλους, καθὼς, ὅπως σημειώνει ὁ ἅγιος Νικόδημος, τὸν γέννησε μόνῃ τῆς χωρὶς συνάφεια ἀνδρός¹¹. Ὁδυνάται λοιπὸν καὶ περισσότερο γι' Αὐτόν, διότι «ὅσο μεγαλύτερη ἡ ἀγάπη, τόσο μεγαλύτερη ἡ ὀδύνη τῆς ψυχῆς»¹². Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ Θεοτόκος «δὲν παρέδωσε στὴ Γραφὴ οὔτε τίς σκέψεις τῆς, οὔτε τὴν Ἀγάπῃ τῆς γιὰ τὸν Υἱὸ καὶ Θεὸ τῆς, οὔτε τίς θλίψεις τῆς ψυχῆς κατὰ τὴν ὥρα τῆς Σταυρώσεως, γιατί οὔτε καὶ τότε θὰ μπορούσαμε νὰ τὰ συλλάβουμε»¹³. Προφανῶς, δὲν πρόκειται μόνον γιὰ τὴν ἀγάπῃ τῆς Μητέρας πρὸς τὸν Υἱὸ καὶ Θεὸ Τῆς, ἀλλὰ μάλλον γιὰ τὸ μυστήριό τοῦ πνευματικοῦ δεσμοῦ τῆς Θεοτόκου μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μέσα ἀπὸ τὴν ἄμεση συμμετοχὴ τῆς στὸ μυστήριό τῆς σωτηρίας μας.

Ἡ ὑπέροχη ὀδύνη τῆς Μητέρας ἀκολουθεῖ πιστὰ τὴν ἀνέκφραστη ἀγάπῃ τῆς πρὸς τὸν Θεό. Ὁ ἔνθεος αὐτὸς πόνος δὲν χαρακτηρίζει κάποια ψυχικὴ λειτουργία, ἀλλὰ εἶναι βίωμα τὸ ὁποῖο δωρίζει μόνον τὸ Πνεῦμα. Ἡ Θεοτόκος βίωσε μὲ ἀπόλυτη καθαρότητα ὅλους τοὺς νόμους καὶ τρόπους τῆς ἀλογίας τοῦ ἀνθρώπου νὰ κυριαρχοῦν φαινομενικὰ ἐπάνω στοὺς νόμους τῆς θείας Δικαιοσύνης. Ἡ ἄκρα Ταπείνωση τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ὁποία ὑπέστη τὴν ὀδυνηρὴ ἀντιστροφή τῶν παρὰ φύσιν, ἔγινε Ταπείνωση τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία συνυπέστη αὐτὴν τὴν ὀδύνη. Ἡ ἐντολὴ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς»¹⁴, ἐξηληρώθηκε πλήρως μὲ αὐτὴν τὴν ἐπώδυνη καὶ ταπεινὴ Ἀγάπῃ τῆς Θεοτόκου πρὸς πάντας. Ἐὰν τὴν τελεία ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο ἐνοόρκωσε ὁ Χριστός, τὴν τελεία ἀγάπῃ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπο ἐξέφρασε ἡ Θεοτόκος στὸν Σταυρό.

Ὅμως ἀναπόσπαστο χαρακτηριστικὸ αὐτῆς τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ «θεοεγκατάλειψη». Ὅπως ὁ Πατὴρ ἐγκαταλείπει τὸν Υἱὸ Τον ἐπὶ Σταυροῦ, γιὰ νὰ μεγαλύνει τὴν θυσία του¹⁵, ὁμοία καὶ ὁ Υἱός, γιὰ νὰ μεγαλύνει τὴν ἀγαπητικὴ θυσία τῆς Μητρός Του, τὴν ἐγκαταλείπει στὴν ἀκατάληπτη ὀδύνη τῆς Ρομφαίας. Γι' αὐτὸ καὶ τῆς προσφέρεται ταυτόχρονα καὶ ἡ μέγιστη τιμὴ καὶ δόξα καὶ δύναμη, ἡ ὁποία δωρηθηκε ποτὲ ἄνθρωθεν σὲ ἄνθρωπο. Ὅπως ὁ Πατὴρ χαρίζει στὸν Υἱὸ «ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων»¹⁶, ἔτσι καὶ ὁ Υἱὸς χαρίζει στὴν Μητέρα

Του ὄνομα, στὸ ὁποῖο ὑποτάσσεται κάθε ἐγκόσμη δύναμη καὶ ἐξουσία.

Στὸν Σταυρό, ἡ Θεοτόκος δέχεται μίαν ἀκόμη μέγιστη δωρεὰ ἀπὸ τὸν Υἱὸ Τῆς, τὴν πνευματικὴ Μητρότητα ὅλων τῶν ἁγίων στὸ πρόσωπο τοῦ ἀγαπημένου μαθητοῦ τοῦ Λόγου: «Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ἔν ἡγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· γύναι ἴδε ὁ υἱός σου· εἰτα λέγει τῷ μαθητῇ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου»¹⁷. Ἔτσι ἡ Θεοτόκος ἡ ὁποία ἀγάπησε καθ' ὑπερβολὴν τὸν Θεό, ἀγαπᾶται καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι Δῶρο τῆς Δικαιοσύνης Του νὰ ἴσταται Αὐτὴ ὑπεράνω ὅλων τῶν ἁγίων καὶ ἀγγέλων. Ὡστόσο, πρὶν ὁ Θεὸς τῆς προσφέρει τὴν μοναδικὴ δωρεὰ τῆς μητρότητας τῶν ἁγίων τῆς γῆς, ἡ Θεοτόκος τοῦ δώρισε τὴν δικὴ τῆς ἀγιότητα καὶ τοῦ προσέφερε τὴν Ὁδύνη τῆς Ἀγάπης τῆς γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς. Πρὶν τῆς δωρηθεῖ τὸ πλήρωμα τῆς καθολικῆς τιμῆς καὶ δόξης, αὐτὴ ὑπέστη, ὡς Μητέρα Θεανθρώπων, τὴν μέγιστη ἀδοξία καὶ ἀτιμία· γι' αὐτὸ καὶ «ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσι αὐτὴν πάσαι αἱ γενεαί»¹⁸. Θὰ εἶναι πλέον ἡ μακαρία ἐκείνη Μητέρα, ποὺ ἔχοντας πονέσει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο, θὰ μπορεῖ στὸ ἐξῆς νὰ δέχεται καὶ νὰ δέεται μὲ παρρησία γιὰ κάθε ἀνθρώπινο πόνο, ποὺ ἤδη κατὰ κάποιο μυστηριακὸ τρόπο εἶχε ἐνσωματώσει στὴν δοκιμασίαν τῆς δικῆς τῆς Ρομφαίας.

Ὅσες φορὲς λοιπὸν δοκιμάζουμε μὲ διάφορους τρόπους πόνο στὴν ζωὴ μας, Ἐκείνη στέκεται σὰν ἀληθινὴ Μητέρα δίπλα μας, ἔχοντας γευθεῖ σὲ ὑπέρμετρο βαθμὸ πόνους καὶ ἀδικίες, χωρὶς μάλιστα νὰ ἔχει ὑποπέσει σὲ κάποιο ἀνθρώπινο ὀλίσθημα ἢ ἁμαρτία ποὺ θὰ δικαιολογοῦσε τὰ παθήματά της ὡς μία ἐξιλέωση ἐνώπιον Θεοῦ. Ὅταν ἐμεῖς δοκιμαζόμαστε, πρέπει πάντοτε νὰ ἀνατρέχουμε στὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ Μητέρα ὅλου τοῦ κόσμου, διότι αὐτὴ ἐπόνεσε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο καὶ περιέκλεισε στὴν ζωὴ της μὲ μυστηριακὸ τρόπο ὅλους τοὺς πόνους τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ δέεται μὲ παρρησία στὸν Υἱὸ Τῆς γιὰ κάθε εἶδους δυσκολία.

Ὅταν λοιπὸν στὴν ζωὴ μας «τὸ ἀνθρώπινο ἀποδεικνύεται σαθρό» στὶς διάφορες δοκιμασίες, δυσάρεστα, πόνους καὶ ἀσθένειες, εἶναι «γιὰ νὰ δεიχθεῖ ἰσχυρὸ αὐτὸ τοῦ Κυρίου», ὅπως ἄριστα ὄρισε ὁ Μέγας Βασίλειος. Εἶναι ἀκριβὴς γιὰ νὰ καταφύγουμε στὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, νὰ κοινωνήσουμε λίγο ἀπὸ τὸν δικό Της πόνο τοῦ Σταυροῦ, γιατί ἀκριβῶς καὶ ὁ δικός μας προσωπικὸς σταυρὸς εἶναι καὶ δικός Της, εἶναι γιὰ νὰ ἐλκύσουμε μέσα ἀπὸ τὸ μυστήριό τοῦ πνευματικοῦ πόνου τὴν χάρη τῆς θείας ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως. Εἶναι τὰ μόνα ἰσχυρὰ ὄπλα γιὰ νὰ ὑπερβοῦμε κάθε δυσκολία, ὥστε νὰ ἀναδειχθεῖ ἰσχυρὴ ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Μητέρας Του στὴν ζωὴ μας, καὶ ὅχι τὸ δικό μας σθένος καὶ δύναμη. Στὴ σιωπηλὴ ὀδύνη καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἀγάπῃ τῆς Θεοτόκου πρὸς πάντας ἴσως κυφοροῦνται οἱ πνευματικὲς ἀπαντήσεις στὰ προβλήματα καὶ δοκιμασίες τῶν σημερινῶν χριστιανῶν, εἴτε στὸ ἀτομικὸ εἴτε στὸ συλλογικὸ ἐπίπεδο.

⁹ Τὸ κείμενο περιέχει διασκευασμένα ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλίο μου Ὑεὸς Λόγος καὶ ἀνθρώπινος λόγος. Οἱ ἐνέργειες τῆς ψυχῆς στὴν πατερικὴ ἀνθρωπολογία, ἐκδ. Ἱ. Μονὴ Διονυσίου, Ἅγιον Ὅρος 1998.

¹⁰ Λουκ. 2, 35.

¹¹ Ματθ. 26, 31.

¹² ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ, Ἐπιστολὴ πρὸς Ὀπίμιον 260, PG 32, 965D-688, BTE 3, 292.

¹³ Εἰς τὸ κατ' Ἰωάννην, PG 74, 661D.

¹⁴ Ἐκδόσεις ὁρθοδόξου πίστεως 4, 14, PG 94, 1161CD, BTE 1, 486.

¹⁵ Ὁμιλία εἰς τὴν Κοίμησιν 3, 2, σ. 210, εἰς τὸν τόμον Ὑεομήτωρ ΕΠΤ-2, ἐπιμ. Παν. Νέλλα, Ἀθήνα 1968.

¹⁶ Ἀρχιμ. ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ, Ὁ ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης, Ἑσσεξ Ἀγγλίας 1990, σ. 273.

¹⁷ Λουκ. 23, 44.

¹⁸ Λουκ. 23, 46.

¹⁹ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΠΕΙΤΟΥ, Ἀόρατος Πόλεμος, κεφ. 50, ἐκδ. Σχοινιά, Βόλος 1965, σ. 121.

²⁰ Ὁ ἅγιος Σιλουανὸς..., ὅπ.π., σ. 404.

²¹ Αὐτ. σ. 427.

²² Ματθ. 5, 44.

²³ Πρβλ. Ματθ. 26, 39.

²⁴ Φιλ. 2, 9-10.

²⁵ Ἰω. 19, 26-27.

²⁶ Λουκ. 1, 48.

HOW DO ANGELS DIFFER FROM HUMANS?

By Bishop John of Amorion

We have seen in the past 2 decades the secular popular attraction of angels due to many TV programs. However, we don't often hear a sermon on angels, even though the Byzantine Liturgies frequently mention them, and the icons of Archangels Michael and Gabriel are to be found on the Iconostasion (North and South Gates) of every Orthodox Byzantine Church. Likewise, during the Divine Liturgy of St. John Chrysostom, the first petition of the Augmented Litany reads, "An Angel of peace, a faithful guide, a guardian of our souls and bodies, let us ask of the Lord."

So, who are angels? What are they? When did angels come into being? St. John of Damascus, the Father of Orthodox Theology and Doctrine, says, "Angels are heavenly, spiritual beings created by God before the visible, material world and before He created man. Their essential function is perpetually to glorify God and serve God as messengers to man."

Upon being created by God, angels by grace exercised, once and for all, their free will and chose good, whereas those who chose evil became demons. Nevertheless, angels are rational beings beyond the full comprehension of humans. Since that initial act of grace, angels have no physical, mental, emotional or whatever need, nor need of repentance. Angels are not subject to disease, decay or death-for they are immortal not by nature, but by God's grace!

The mission of angels, along with glorifying God, is to serve as messengers of God to humans, as in the case of the Annunciation (Luke 1:28), Nativity of Christ (Luke 2:10,13), Resurrection (Luke 24:4,6), etc.

How are we humans different from Angels? Bear in mind that we were the last of God's creation. First were the angels, second was the material world, and last was man and woman. We are material, visible, mortal beings with free will and reason, inheriting, as a result of Adam and Eve's disobedience, a diseased nature with the incidence of change, disease, death, the need of repentance, forgiveness and redemption through the

Son of God, Jesus Christ, becoming man and ultimately undergoing the Crucifixion as a ransom for the sins of all humanity.

According to St. Dionysios the Aeropagite, the first Bishop of Athens (50 A.D.), there are 9 orders of ANGELS, they being: angels, archangels, authorities, rulers, powers, thrones, dominions, cherubim, and seraphim.

So, are angels saints in the Orthodox Church? We human beings, as sinners, are constantly seeking and struggling to become Christ-like, as the term Christian indicates-theosis. Those human beings who reach that level of holiness have been designated saints in the Orthodox Church. The most blessed of saints is the Ever-Virgin Mary- the Theotokos. On the one hand, we humans are challenged to emulate the saints in seeking holiness. On the other hand, we are not invited to imitate the angels, since they are solely spiritual, heavenly beings, and as a consequence cannot be designated as saints. Nevertheless, angels are to be rendered honour, being heavenly, spiritual beings, constantly glorifying God.

Furthermore, the seventh Ecumenical Council of Nicaea (787) which convened at the still existing St. Sophia Church in today's Iznik, Turkey decreed that "Christians are to worship Christ as God, and venerate the saints, the Bible, the Cross, relics and icons." It made no mention of angels!

Therefore, we, as Christians, are challenged to imitate the lives of the saints on our journey of faith, but NOT to emulate the angels, for they are heavenly, spiritual beings. Whereas, we humans are material, mortal, visible beings subject to change, disease and death, struggling to become Christ-like.

Finally, a word about Guardian angels. Our belief in them is also expressed in Byzantine liturgical services and icons. It is said that upon birth a person acquires an angel who serves as a guardian and companion throughout one's life.

Again let us not forget that angels represent a different mode of existence from us human beings. Angels are due honour and not the veneration which is accorded to saints.

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY JANUARY – FEBRUARY 2011

H

is Eminence Archbishop Gregorios' Diary for the months of January and February will be published in the following issue: March – April, which should be available in March. Henceforth the Archbishop's Diary for every two months will be published in the issue that follows. Thus every issue of the Orthodox Herald will be published during the months to which it belongs. For example, the March – April issue will be published in March and will contain the Archbishop's Diary for January and February, while the May – June issue will be published in May and will contain the Archbishop's Diary for March – April.

From the Editorial Committee.

THE FEAST OF THE THREE HIERARCHS

Encyclical by His All-Holiness the Ecumenical Patriarch Vartholomaeos I

Most Reverend Archbishop of Thyateira and Great Britain and highly honoured Exarch of Western Europe and Ireland, beloved brother in the Holy Spirit and concelebrant of our Humility, Lord Gregorios, may grace be with your Reverence and peace from God.

If we look at the hymns of the Church, and particularly at the holy service of the Three Hierarchs, which was composed by John Mauropous, Metropolitan of Euchaita, we will find triumphant songs of praise, adjective after adjective, composed hymns, words rarely used, and all to duly honour the three great beacons of the Thrice-sunned Godhead.

Rightly are they admired, for having studied all pagan wisdom they managed to transform the philosophical babble of their age into a philosophy of virtuous living. "If you take away your rags and beards, you have nothing to show but your outward appearance", and "all you do is done only to sate your bellies", as the predecessor of our Mediocrity, St John Chrysostom said. And yet their words were rendered into true wisdom. (Homily on the Statutes, 17 and 18). They were not satisfied with futile theories and obscure discussions, knowing full well that, as our other predecessor, Gregory the Theologian, put it: "Unbridled theories run uncontrollably into the abyss" (Homily on the Theophany). These holy Fathers avoided that abyss. Somewhere, the great beacon of Caesaria writes: "In vain I squandered much time, and throughout my youth I laboured in vain. And when I saw the futile wisdom of the scholars of this age being abolished, I wept bitterly for that part of my life,

and I prayed for a guide to teach me the doctrines of piety" (Letter to Eustathius, 223).

And a guide was found. Gregory the Theologian, in interpreting the words of Solomon, "The fear of God is the beginning of wisdom" (Proverbs 1:7), says: 'What does he say is the beginning of wisdom? – Fear. Having begun with a fearful vision of God, we should not end in fear, but having embraced it, we may rise higher. Fear is the keeping of the Commandments, and the keeping of the Commandments is the purification of the flesh, and purification is illumination (Homily on the Theophany).

In truly living out this philosophy of life, the Three Hierarchs became teachers of piety, flowing streams of the Orthodox Faith, the salt of the earth, shining brightly with the teachings and doctrines of the Church, radiant stars of the spiritual heaven.

We therefore bless with our Patriarchal blessing the gatherings of the Faithful in your holy Archdiocese of Thyateira and Great Britain and throughout the world in honour of these Three Teachers. The Trinity has glorified them, and we sing: "Three Great Hierarchs, pray to Christ our God to grant remission of sins to those who honour your holy memory".

May the grace of God and His boundless mercy be with your Reverence and with your honoured teachers, and with all your devout flock.

26th January 2011

**Your Beloved Brother in Christ,
Vartholomaeos,
Archbishop of Constantinople.**

NEW YEAR MESSAGE 2011 FROM HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

*"There is a time for everything, and a season
for every activity under the heavens"
(Ecclesiastes 3:1)*

Once more we have been deemed worthy to enter a new year, 2011, and in spite of the economic crisis which has struck people and nations throughout the world, we welcome the new year with joy and hope. For behind every new thing there lie the sacred hopes of each one of us.

A few days ago we celebrated Christmas, which constitutes the ultimate event in the history of the human race. Within the gladsome and holy climate of this season, we welcome the New Year and celebrate it in a number of ways. We renew our hopes for life, for humanity and society. We also renew our faith in God, the Author of Time. Who grants us our span of life, our health, strength, wisdom and the desire to make our lives fruitful and profitable not only for ourselves, but also for others. In time we do not walk alone, but are accompanied by others, by our families, friends and by the wider society in which we move and have our being and prove ourselves worthy of life. Every one of us is judged by our relationship with our fellow man. Throughout the course of our time in the world we fashion history, which is comprised of our actions, our faith in God and our love for others, for 'our neighbour', as the Gospel categorically teaches us.

A basic element of human life is faith and our existential relationship with the Triadic God. Faith is the catalyst which directs,

inspires, guides and pushes us to prove ourselves fit to live. "Faith is confidence in what we hope for and assurance about what we do not see" (Hebrews 11:1). Throughout the ages people have measured and compared their lives to the works of others, but above all else to God's Law. St Paul the Apostle, in his sermon at the Areios Pagos, reminded the Athenians of God and the existential relationship which we humans have with Him. He proclaimed: 'For in him we live and move and have our being. As some of your own poets have said, "We are his offspring".' (Acts of the Apostles 17:28).

Returning to the subject of the New Year and the expectations, hopes and joys that a new year encompasses, I would say that it is as though human nature is reborn like a phoenix rising from the ashes, full of hope for tomorrow. Today the human race is overshadowed by the economic crisis and its aftermath: unemployment, insecurity, unease and anxiety of soul, for family, individually and collectively, and fear for the future.

Our daily struggle with animosity and suspicion and their sad repercussions causes pain and confusion, provoking fear, revolt and aggravation, engendering doubt, hatred and disappointment within our soul.

But let us remember that we are in the season of the Nativity. The message of Christmas resonates in our ears and calls us to praise the Divine Child and to

experience the mystical meaning of the heavenly message with which Christ, by His Birth, opened up heaven and came down to us and taught us that "God is with us", and that He is "with you every day until the end of time" (Matt. 28:20).

Christ's appearance within time and space changed time for ever, sanctified it, and gave the meaning of time a new, eternal essence. And so we are right to draw special joy from the beginning of a new year, to restore and enhance our battered hopes, to lift up the wings of our soul and our being and to go forward full of trust for a better future, for happier days that are blessed and peaceful.

I would also like to draw attention to the sanctification of time. The blessing of time depends on us. We must take care to come closer to Christ, to His Church, to our brethren, especially those in need: the poor, the sick, the lonely, the elderly, those who have ceased to hope and believe in the love and philanthropy of God and of our fellow men. The beginning of the New Year is a chance to change, to repent of our errors, our shortcomings, our sins before God and man. The New Year is a golden opportunity to return to the right path, as did the Prodigal of the Gospel. It is an occasion to seek forgiveness from those whom we have injured in the past by our words and our deeds. And so we must foster philanthropy and mutual love, humility and kindness, that we may show ourselves useful and beneficial to others, but before all else to carry out the holy will of Christ our Saviour, Who became a man for our salvation and deification and ascension into heaven.

We Orthodox Christians living and progressing in this hospitable country are called to reform ourselves with great humility, wariness and care, to provide for our own future and that of our children. Our future in this country is guaranteed by our unity, by co-operation, by the spirit of

sacrifice and humaneness, of brotherly love and solidarity. It is assured by our faith in our Lord Jesus Christ and our love for our Orthodox Church, which has preserved and imparts to all people the word of salvation from generation to generation. Therefore, every home, every family, every institution and organisation must become a church, a spiritual school in which we teach the Christian Tradition, the divine worship of Orthodoxy and the law of God. The young and our children need Christian education, they need God, they need to be instructed and informed, to be distinguished and inspired by virtue, by reverence for things divine and by respect for man as the image of the invisible God. So teach your children and grandchildren to go to church, to pray regularly, to receive Holy Communion, to perform good deeds and to give time and money to the infirm, to the needy, to the aged, to the unfortunate in life and to all those who need our love and assistance. Do not forget that love for our fellow human beings shall cover a multitude of sins and will make us imitators of the author of love, who declared that "God is love. Whoever lives in love lives in God, and God in them" (1 John 4:16).

The Saints of God live in love. One such saint is Basil the Great, who dedicated his life to the service of man and the glory of Christ, whose memory we celebrate on the 1st of January.

I wish each and every one of you many blessed and happy years, to the Church, to Society and to the world, to all Creation, which was made by God Who is glorified in Trinity. To Him be glory and the Kingdom for ever. Amen.

**Gregorios, Archbishop of
Thyateira & Great Britain**

ENCYCLICAL BY HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN ON THE OCCASION OF THE FEAST OF HELLENO-CHRISTIAN LITERATURE IN COMMEMORATION OF THE THREE GREAT HIERARCHS AND ECUMENICAL TEACHERS, BASIL THE GREAT, GREGORY THE THEOLOGIAN AND JOHN CHRYSOSTOM, 30th JANUARY 2011.

"Restorers of moral conduct, and treasurers of souls, common protectors of all, and manifest examples of words and deeds, teachers of life, radiant ones, we radiantly praise you!" (Hymn of the Feast)

Dearly Beloved in the Lord,

Once again we are celebrating the three Beacons of the world and mighty Teachers of Christianity: Basil the Great, Archbishop of Caesaria in Cappadocia, Gregory the Theologian and John Chrysostom, Archbishops of Constantinople. By their lives and teaching and priestly ministry, they enlightened the Church and cultivated Christian and Hellenic Letters in a way which was unique and unequalled. Rightly, then, does the Eastern Church honour these holy men, and every year, we celebrate in splendour their blessed memory in our churches. The sacred service for the Feast of the Three Hierarchs is a remarkable text of inspired hymns in praise of those three clerics who were born in the 4th century and lived and peaked in the second half of the same century. They were heavenly mediators of the second half of the 4th century in the East from whence they originated. The first two hierarchs, Basil and Gregory, came from Cappadocia in Asia Minor, which was the mother and nurturer of remarkable civilizations and which produced great theologians, martyrs, confessors, ascetics and monks, who made their mark on the Eastern and Western world. John Chrysostom came from Antioch in Syria, who was nurtured, as were the other two, in the tradition of Greek education, rhetoric and the monastic ideal, which was at its

heyday in their time.

Amongst the many achievements of these great Fathers and teachers who nurtured Christianity were their upright ethos, noble character and rich education. With their wisdom and gift of speech they succeeded in uniting ancient philosophical thought and Christian teaching, and by their example they encouraged Christians to study Greek literature and placed it in the service of the Church and its theology. Their profound knowledge of the ancient Greek language and of theology made them great rhetoricians, and in a unique way they defended the Christian faith and ingrained it into the conscience of educated men following the liberation of Christianity by Constantine the Great with the Edict of Milan in the year 313. Their deep faith in the saving work of our Lord Jesus Christ inspired them to use philosophy in their theology and to formulate the teaching of the Gospel in an Orthodox way and to safeguard the Church against the numerous heresies which were spreading in those days and were dividing Christians. These great men showed themselves to be true bearers of the apostolic message, and thus they successfully interpreted the Old and New Testaments, and gave godly instruction to the adherents of the new religion. Typically does the hymnologist describe them as "heavenly mysteries, human lessons, fruit of all manner of spiritual gifts with their achievements,

conquering all by their word, the three saints are held in admiration”.

The Three Hierarchs were men of profound faith, prayer and love for God, and so they were concerned with the re-ordering of the Divine Liturgy, which has been endowed with their immortal texts that comprise the Divine Liturgies of our Church, and which are attributed to St Basil and St John Chrysostom. These texts are the fruit of their sincere trust in Jesus Christ as the Benefactor and Redeemer of the human race. St Basil, in his Liturgy, characteristically writes: “Remember, Lord, the people here present and those who are absent for good reason, and have mercy on them and on us according to the multitude of your mercy. Fill their store-houses with every good thing; preserve their marriages in peace and concord; nourish the infants, guide the young, strengthen the aged; comfort the fainthearted; father the scattered; bring back those who have gone astray, and join them to your holy, catholic and apostolic Church”.

The lessons we take from these Three Hierarchs and great Teachers and Shepherds of our Church are many and always relevant. Let us mention a few of them to refresh our memories and to bridge the time gap between us and them, but also to emphasise at the same time the modernity of their teachings with their truly everlasting and timeless lessons for the modern world. These are lessons of faith in God, of prayer, of the praise, glorification and worship of God in Trinity; lessons in the study of Holy Scripture, Old and New Testaments; lessons in the good nurturing of children, in almsgiving and practical love toward our neighbour through the exercise of charity, good works in aid of the poor, the sick, the elderly, of strangers and those in need and in prison, of the infirm and of widows and orphans; of the unfortunate in life and our ostracized brothers and sisters, living in the big cities and various charitable institutions. The missionary work of St John Chrysostom amongst the Goths, his preaching of repentance and forgiveness, are some of his great achievements as an Archbishop of Constantinople. The Fathers of the Church taught that the knowledge of classical education is a significant factor of civilization and learning, and for the spiritual grounding of humanity. But today knowledge has been narrowed to technology and people are virtually absorbed by it;

by television, the internet, telecommunication and obsession with getting rich quickly and with consumer goods, all of which do not help us to have a balanced, good and happy life. These Fathers of the Church emphasized the fleeting nature of life and the remembrance of death for the proper edification of humanity and for a good relationship with God and man.

Bearing all of this in mind, brethren and fathers, we honour the Three Hierarchs, we study their timeless writings, which were recorded and have been preserved in the Greek tongue and translated into all the known languages of the world to teach and instruct people, to remind us of our divine origin and of God’s Law. May they inspire us with virtue, reverence, humility, sobriety, charity, frugality, trust in God’s providence, self-sacrifice and self-denial, all of which defined the lives of the Three Hierarchs. They committed their lives to the Church of Christ and to the godly education and welfare of humanity. The hymn-writers of the Church characteristically describe the three hierarchs in the following words: “It is said that there are no words, no speeches uttered, in which their voices are not heard; for in every land and sea, the voice of these divine and wise Teachers of the world has spread. Therefore, most excellently, Orthodoxy is held together and joined as one by their divine laws unto the ends of by the earth”.

We who are living sixteen hundred years after these great Fathers of the Church are called upon to imitate their example, to study their wisdom and their lives and to ask for their intercessions, that we may be found worthy, as they were, of the grace of the glory of the Triadic God Whom the Three Hierarchs, Basil the Great, Gregory the Theologian and John Chrysostom, selflessly served. At their intercessions, Lord Jesus Christ our God, have mercy on us, and enlighten and instruct your people, for you alone are good, a God Who is merciful and who loves mankind. Amen.

London, 30 January 2011

**Gregorios, Archbishop of
Thyateira & Great Britain**

ADDRESS OF HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN ON THE OCCASION OF THE CONSECRATION OF THE GEORGIAN ORTHODOX CATHEDRAL CHURCH OF THE NATIVITY OF OUR LORD 6th February 2011

Your Beatitude, Dear Brother in Christ,

On this historic day on which you have consecrated this beautiful cathedral church which you have chosen to dedicate to the Nativity of our Lord and Saviour Jesus Christ, I share with you in the rejoicing and joy of the Georgian Orthodox Faithful living in this country. And I know that His All-Holiness the Oecumenical Patriarch Vartholomaeos the First also shares in this joy; and he has asked me to convey his greetings and congratulations to you, Your Beatitude, as well as to all the members of your Flock in the United Kingdom on this happy and auspicious occasion. For me personally, it is a day on which my thoughts go back to the consecration of the church of the Holy Trinity in Tbilisi in 2004, when I had the honour to represent His All-Holiness our Patriarch and share with you in the consecration of that beautiful and stunning building.

Today is not only a day of rejoicing for Georgians, but for all Orthodox Christians, in that a new place of worship has been set aside to the worship of Almighty God in a city which is more-and-more becoming associated with an hedonistic lifestyle and a rampant secularism. Here in Upper Clapton, the church which you have today consecrated, Your Beatitude, shines out like a beacon over the surrounding area. It has had a varied history; but let us look back for a moment on its original name – that of the Ark of the Covenant. In times past, Almighty God made a covenant with His people, the Jews. It can be argued that the Hebrew word for ‘covenant’ makes it clear that this was a binding relationship. And this ‘relationship’ continues with the New Israel, the Faithful Members of His Church. In his letter to the Galatians, St. Paul the Apostle to the Nations reminds us that “To Abraham and his seed were the promises made. (God) saith not, And to seeds, as of many; but as of one, And to thy seed, which is Christ.” [Gal. 3 : 16 KJV]. We in the twenty-first century participate in this promise, in this

covenant. And our Holy Orthodox Church is heir to these promises of the God Who took on human form and was born “for our sake and for our salvation” and Who “came down from heaven”, being “born in Bethlehem of Judaea in the days of Herod the king”.

In choosing to consecrate this church to the Nativity of the Incarnate Lord, the building's former title of the Ark of the Covenant – denoting the symbolic presence of God on earth and the relationship with His people – has been completed by reference to the actual presence of God, Incarnate in the person of His Son, our Lord and Saviour Jesus Christ, the Second Person of the All-Holy yet undivided Trinity. The symbolic

statues above the tower show us on what our Faith is founded – on the Gospels and, by extension, on Holy Scripture and the unerring Tradition of our Holy Church. Thus, through the very act of worship in this cathedral and the preaching here of the Word of God, our people will be strengthened in the Truth and a new place of refuge and sanctuary has been set apart to proclaim the message of Almighty God to the world – that ‘Christ is born. Let us rejoice’.

I congratulate you and all the Georgian people on their acquisition of a place of worship where they can continue their spiritual and ecclesiastical life in accordance with the Orthodox Tradition and Georgian Culture and in order to preserve their civilisation, thereby remaining close to their Mother Church and to Your Beatitude and all your hierarchs. Needless-to-say, we are delighted to have Bishop

Zenon and his priest with us here; and it goes without saying that our hearts and Communities are open to helping in any way those Christians under the authority of Your Beatitude living in this country.

I pray, Your Beatitude, that Almighty God will impart to you firm health and length of days; and that He will bless and preserve all those who will worship in this beautiful building, and will He keep them in holiness all the days of their lives. Amen.

**ADDRESS OF HIS EMINENCE ARCHBISHOP
GREGORIOS OF THYATEIRA
AND GREAT BRITAIN
AT THE BANQUET AT THE DORCHESTER
ON THE EVENING OF 6th FEBRUARY 2011**

Your Beatitude, Dear Brother in Christ,

This has been an historic day, one on which we have witnessed the consecration as an Orthodox cathedral of a pre-existing church building – one that has known a certain chequered history but which has today been securely anchored in the safe-haven of the Orthodox Church.

Speaking of the consecration of a church in Constantinople, St. Photius the Great calls the consecration of a church “a different celebration” and “a different mystery”; and he refers to the priests and bishops present at this great event as regarding it “as their own glory and pride” and he urges the ‘pious congregation’ to join the choir in seeing ‘a second heaven’. Truly, today has been such a celebration, just as we have seen this ‘second heaven’, a building transformed into a heaven upon earth, where the sacred mysteries will be celebrated and where the Holy Spirit will descend – whether in the epiclesis of the Divine Liturgy or in the ordination of a priest and upon the water of the baptismal font – and where the Hand of God will be asked to come forth from the heavenly heights to cement relationships in this earthly heaven. For this is the House of God and the Gate of Heaven, where the joys of the Christian Family are celebrated and where the sorrows of this life receive comfort and healing.

As the hymnographer of the Church reminds us in the words of the ceremony of consecrating a church, “The Church from the nations, does not have sand but Christ as her foundation, is crowned with the unapproachable beauty, and adorned with the diadem of the Kingdom.” And he adds, “As the beauty of the firmament above, O Lord, you have displayed the loveliness of the holy Dwelling of your glory below.” All this, we have seen and experienced today. But, in addition, the building that has been consecrated today is more than a church – it has the dignity of a cathedral,

the place where a bishop has his cathedra, his episcopal seat. It is therefore the mother church of a diocese and the centre of spiritual life of the Faithful.

We are grateful, Your Beatitude, for sending Bishop Zenon to these Islands as your representative and as the shepherds of the souls of those who look to you as their spiritual father and mentor. We look forward to having many opportunities of working with him and his clergy for the good of our common Orthodox Church and for the promotion of spiritual values in a land that nowadays stands in great need of spiritual refreshment and sustenance and of re-evangelisation.

In a few weeks’ time, I shall be in Constantinople to begin my second term as a member of the Holy Synod of our Mother Church, the Oecumenical Patriarchate. I shall therefore have the opportunity to speak to His All-Holiness personally and to acquaint him with all the details of this splendid day.

Asking you, Your Beatitude and dear Brother in Christ, to remember us all in your prayers – both those of your immediate Flock and all Orthodox Christians in what was once referred to as a ‘green and pleasant land’, one that in the later centuries of the first millennium was referred to as being a ‘land of saints’, and one which a more recent saint of the Greek-speaking Orthodox Church has foretold as due to experience a great religious revival as an Orthodox country once its saints are venerated again and revered for their virtues and closeness to God.

We, for our part, assure you of our prayers, our respect and our brotherly love in Christ our Lord and Saviour, to Whom we give glory – to the Father, the Son and the Holy Spirit, now and for ever. Amen.

Eis polla eti, despota !

ADDRESS OF WELCOME TO HIS BEATITUDE PATRIARCH ILYA II OF GEORGIA Thyateira House: Monday, 7th February 2011

Your Beatitude and Dear Brother in Christ,

It is with great pleasure that I welcome you and your entourage to Thyateira House for the second time during my archpastorate of this historic and biblical diocese of the Oecumenical Throne; and, in addition to my welcome, I greet you in the name of His All-Holiness Patriarch Vartholomaeos of Constantinople, as this is the house of the representation of the Oecumenical Patriarchate in this country, being an extension of the See of Constantinople.

The memory of your visit to Thyateira House and your presence at Dinner here in 1995 is still vividly remembered by those who had the opportunity to meet you on that occasion. Your kindness and the pastoral way in which you addressed us then, showed forth your dedication to the worldwide Orthodox Church, your deep love and respect for His All-Holiness the Oecumenical Patriarch and your genuine concern for the Faithful committed to your fatherly care. We saw in you one who unites the Georgian People and who promotes their Faith and Culture in difficult times. On a more personal note, I remember too my own visit to your country in 2004, when I represented His All-Holiness our Patriarch at the consecration of the church of the Holy Trinity in Tbilisi.

Of course, on the occasion of your previous visit, the number of those in this country looking to you as their prime bishop was very few. Indeed, it was a great joy for me to be able to offer the use of our Cathedral of St. Nicholas in Shepherd's Bush to your Faithful for their worship over a number of years. And, even to this day, members of your Flock have found refuge in many of our churches, where they have received hospitality and found spiritual comfort and guidance in their life. They impress us all by their devotion to the Orthodox Church, and its tradition and culture. I have had experience of the faithfulness of the Georgian People who worship in our own churches and of their steadfastness to the traditions and culture of their homeland, as well as of their hard work for the progress of their families and success in the

country in which they have settled.

Now, this year, you have come to consecrate the magnificent building in Upper Clapton – which you have chosen to dedicate to the Nativity of Christ the Saviour – and you have found many of your fellow Georgians here to greet you and receive your blessing. You have appointed His Grace Bishop Zenon to co-ordinate the spiritual life of your Faithful in this country; and, as chairman of the Assembly of Orthodox Hierarchs in Great Britain and Ireland, I look forward to working closely with him and his clergy. We are delighted to have him here. He is a very young bishop, a devoted pastor, and one who is ready to co-operate and work with us all who live in this hospitable country, looking after our people living and working here. As the oldest established Orthodox Community in this country, the diocese of the Oecumenical Patriarchate that I lead in this country has had many years of experience and we are more-than-ready to share our knowledge, and help and assist our dear Bishop Zenon and his flock.

Your Beatitude, I know that you will have the work of the Georgian Community here in your prayers. However, I would ask you to pray too for the efforts of the newly-established Assembly of Orthodox Hierarchs, that Almighty God will crown them with success for the benefit of our Holy Orthodox Churches in this country. Pray, too, that we may achieve closer relationships with the other Christian bodies and confessions in this country, so that in brotherly love and co-operation we may glorify the All-Holy Trinity. We, for our part, pray for peace and reconciliation in your homeland and for the reunification and progress of all Georgian territory.

Once again, beloved brother in Christ, welcome to Thyateira House; and, in honour of your visit, I should like to confer on you the Cross of Thyateira, commemorating the 75th anniversary of the establishment of this Diocese in 1922, together with my brotherly love and respect for you personally, your Clergy and the Georgian people.

AXIOS !

PSALM 50

Archimandrite Vassilios Papavassiliou

The only psalm that is prescribed to be recited in its entirety at every Divine Liturgy is (in the Orthodox

Old Testament)¹ Psalm 50 (Psalm 51 in the Hebrew text)². During the Cherubic Hymn, just before the Great Entrance when the gifts of bread and wine are brought to the altar as the Church prepares for the Holy Oblation, the priest censes the altar, the sanctuary and the people, and quietly recites the psalm (and is expected to know it by heart): "Have mercy on me, O God, in accordance with your great mercy..." The priest recites the psalm up until verse 17: "A sacrifice to God is a broken spirit: a broken and a humbled heart God will not despise", and concludes the psalm after the solemn procession with the holy gifts when he places the bread and wine upon the altar: "Do good to Sion, Lord, in your good pleasure; and let the walls of Jerusalem be rebuilt. Then you will be well pleased with a sacrifice of righteousness, oblation and whole burnt offerings. Then they will offer calves upon your altar".

It is within this liturgical context that I should like to examine this remarkable prayer of repentance.

Psalm 50 was written by the Prophet King David after he acknowledged and confessed his sin before the Prophet Nathan (2 Samuel 12). David's sin was a terrible two-fold sin. He committed adultery with Bathsheba, the wife of Uriah the Hittite. Bathsheba became pregnant and David sent for Uriah, who was with the Israelite army at the siege of Rabbah, so that he may lie with his wife and conceal the identity of the child's father. Uriah refused to do so while his companions were in the field of battle and David sent him back to Joab, the commander, with a message instructing him to abandon Uriah on the battlefield, "that he may be struck down, and die."

It is therefore the prayer of a murderer and adulterer that the celebrant of the Liturgy recites (and makes his own in prayer) as he prepares for the Holy Oblation. For sin lies not only in our actions, but also in the corruption and evil desires of the heart. Indeed, if the priest has actually committed murder or adultery, he is, according to canon law, to be defrocked and can not celebrate the Liturgy at all. And yet the priest is here expected to identify himself with a murderer and adulterer – murder and adultery being two of the most grievous sins against God and man. In His sermon on the mount, our Lord states: 'You have heard that it was said, "Do not commit adultery". But I tell you that anyone who looks at a woman lustfully has already committed adultery with her in his heart.' (Matt. 5:27-28). In the case of murder, St Basil the Great and St John Chrysostom put it very strongly to the rich in regard to helping the poor, claiming that those who refuse to share with others in time of urgent need, when starvation and disease pose an imminent threat to human life, may be accounted guilty of murder. As St Basil writes

in the homily, In Time of Famine and Drought, "Whoever has the ability to remedy the suffering of others, but chooses rather to withhold aid out of selfish motives, may properly be judged the equivalent of a murderer." And St John Chrysostom, in his Homily on 1 Thessalonians, states that he who denies alms to the starving is as much his brother's murderer as was Cain.

While the priest recites the psalm, the choir chants the Cherubic Hymn: "We who in a mystery represent the cherubim and sing the thrice-holy hymn to the life-giving Trinity, let us now lay aside every care of this life. For we are about to receive the King of all..." In laying aside our worldly concerns, we are also to lay down before God our sins, to 'cast our troubles on the Lord' (Psalm 54:22), and having thus unburdened our hearts we may offer the Holy Oblation in peace. This applies

not only to the clergy but to the whole congregation. For it is the clergy and people together who are to offer the Holy Oblation, and not the clergy alone. But it is the priest's particular cross to bear, his special calling and service to the Church, to take on the sins of the people as his own and to bring them before God and ask for His mercy. This is made clear in the prayers of the clergy at the Divine Liturgy: "...enable us to offer you gifts and spiritual sacrifices for our sins and those committed in ignorance by the people..."

At the Great Entrance, we are not far from hearing the hymn of the Seraphim, which the Prophet Isaiah and the beloved disciple John heard (Isaiah 6:1, Rev. 4:8): "Holy, holy, holy, Lord of hosts; heaven and earth are full of your glory..." And our response to this holiness is that of Isaiah: "Woe to me! I am ruined! For I am a man of unclean lips, and I live among a people of unclean lips, and my eyes have seen the King, the Lord Almighty". Our sense of sinfulness does not come from measuring the distance between our conduct and some sort of morality or law; it is only in the presence of God Himself, the only Holy One, that we come to know how sinful we are. And, indeed, in that moment we feel like murderers and adulterers. For the deeper we enter into the infinite holiness and presence of God, the more sinful we feel by comparison. This is why we identify with a murderer and adulterer in Psalm 50.

The psalm is not merely an expression of penitence and self-disgust. It is the overwhelming holiness of God that is the source of profound repentance, and it is particularly related to the coming of the Holy Spirit. The recitation of Psalm 50 is a preparation for the epiclesis, when we call on the Holy Spirit to change the bread and wine into Christ's Body and Blood. And so in Psalm 50 the priest says, "Create a clean heart in me, O God, and renew a right Spirit within me. Do not cast me out from your presence, and do not take your Holy Spirit from me." In the Liturgy of St Basil the Great, the priest prays that God will not, because of his own sins, "withhold the grace of the Holy Spirit from the Gifts

Psalm 50

Have mercy on me, O God, in accordance with your great mercy. According to the multitude of your compassion blot out my offence. Wash me thoroughly from my wickedness, and cleanse me from my sin. For I acknowledge my wickedness, and my sin is ever before me. Against you alone I have sinned and done what is evil in your sight, that you may be justified in your words and win when you are judged. For see, in wickedness I was conceived and in sin my mother bore me. For see, you have loved truth; you have shown me the hidden and secret things of your wisdom. You will sprinkle me with hyssop and I shall be cleansed. You will wash me and I shall be made whiter than snow. You will make me hear of joy and gladness; the bones which have been humbled will rejoice. Turn away your face from my sins and blot out all my iniquities. Create a clean heart in me, O God, and renew a right Spirit within me. Do not cast me out from your presence, and do not take your Holy Spirit from me. Give me back the joy of your salvation, and establish me with your sovereign Spirit. I will teach transgressors your ways, and sinners will turn to you again. O God, the God of my salvation, deliver me from bloodshed and my tongue will rejoice at your justice. Lord, you will open my lips, and my mouth will proclaim your praise. For if you had wanted a sacrifice, I would have given it. You will not take pleasure in burnt offerings. A sacrifice to God is a broken spirit; a broken and a humbled heart God will not despise. Do good to Sion, Lord, in your good pleasure; and let the walls of Jerusalem be rebuilt. Then you will be well pleased with a sacrifice of righteousness, oblation and whole burnt offerings. Then they will offer calves upon your altar.

here spread forth".

It is because of this sense of being in the presence of holiness that Psalm 50 is far from being morbid and morose. We are reminded that repentance finds its fulfilment not in looking back on our sins in despair, but in looking forward with hope and faith; not in looking down into the pits of hell, but in looking up to God in heaven. We are called to become what God wants us to be: holy. God says to His people: 'Be holy, because I am holy' (Lev. 11:44). And St Peter writes, 'just as he who called you is holy, so be holy in all you do', and goes on to quote Leviticus: 'for it is written: "Be holy, because I am holy"' (1 Peter 1:15-16). St Paul calls the Christians 'holy ones' or 'saints' (ἁγιοί). We are reminded of this calling to be holy just before Communion when the priest elevates the Body of Christ and exclaims: "the Holy Things for the holy".

Psalm 50 is a prayer not of despair but of hope: "You will sprinkle me with hyssop and I shall be cleansed. You will wash me and I shall be made whiter than snow. You will make me hear of joy and gladness; the bones which have been humbled

will rejoice... Give me back the joy of your salvation, and establish me with your sovereign Spirit. I will teach transgressors your ways, and sinners will turn to you again...". And we are reminded that God hears the prayer and contrition of the heart: "if you had wanted a sacrifice, I would have given it. You will not take pleasure in burnt offerings. A sacrifice to God is a broken spirit; a broken and a humbled heart God will not despise".

Thus, as the Liturgy of the Faithful begins, we are to unburden our hearts in confession before God as we lay aside every care of this life, that we may "Stand with awe...stand with fear" and "pay heed to the Holy Oblation, that we may offer... mercy and peace: a sacrifice of praise". Apart from humility of heart, God desires mercy and peace from us. That is the sacrifice God asks of us. But to offer this, we must acknowledge first that we have fallen short of God's mercy and peace. We must turn to God in repentance, put aside all hatred and animosity, all pride and injustice, and be reconciled with one another. For we cannot offer mercy and peace if we have none. Without love, peace and humility, our Liturgy is not acceptable to God. The Prophet Isaiah puts it very strongly: "What do I care for the number of your sacrifices? says the Lord. I have had enough of whole-burnt rams and fat of fatlings. I take no pleasure in the blood of calves, lambs and goats. When you come in to visit me, who asks these things of you? Trample my courts no more! Bring no more worthless offerings: your incense is loathsome to me. New moon and sabbath, calling of assemblies, octaves with wickedness: I cannot bear them. I detest your new moons and festivals; they weigh me down, I am tired of the load. When you spread out your hands, I close my eyes to you. Though you pray even more, I will not listen. Your hands are full of blood! Wash yourselves clean! Put away your misdeeds from before my eyes; stop doing evil; learn to do good. Make justice your aim: redress the wronged, hear the orphan's plea, defend the widow." (Isaiah 1:11-17)

This is why the celebrant of the Liturgy, identifying himself with the worst of sinners, prays for God's mercy for himself and for the people as the Church begins to prepare for the Holy Oblation and to receive Christ in Holy Communion: "Wash me thoroughly from my wickedness, and cleanse me from my sin... Turn away your face from my sins and blot out all my iniquities. Create a clean heart in me, O God, and renew a right Spirit within me". For only when we are at peace – with God, with one another, and with ourselves – can we worthily offer our liturgy to God and, in so doing, be made worthy to receive the Body and Blood of Christ for the forgiveness of sins and eternal life. Then 'we will hear of joy and gladness; the bones which have been humbled will rejoice', and we can return to the world to 'tell what great things God has done for us' (Luke 8:38). And being thus filled with that divine joy and gladness, we can "teach transgressors your ways, and sinners will turn to you again".

¹ The Orthodox Old Testament is the Ancient Greek translation known as the Septuagint (LXX). It was translated in stages between the 3rd and 2nd centuries B.C., and was used by the Jews of the Dispersion. It was the Christian Old Testament since the 1st century A.D.

² The numbering of the psalms diverges after psalm 8 and re-converges from psalm 148, as follows:

Septuagint	Hebrew
1-8	1-8
9	9-10
10-112	11-113
113	114-115

114	116 v.1-9
115	116 v.10-19
116-145	117-146
146	147 v.1-11
147	147 v.12-20
148-150	148-150
151*	

*Though contained in the earliest extant manuscripts of the Septuagint, Psalm 151 is not regarded in the Church as equal to the other 150 psalms, designated as ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ "outside the number" and is never read in church.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2011

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ-ΚΟΣΜΟΣ

(Πηγή: www.ec-patr.org)

Ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις (30.01.2011).

Τῇ συμμετοχῇ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ πιστῶν καὶ τῶν ἐλλογίμων ἐκπροσώπων τοῦ ὁμογενοῦς ἐκπαιδευτικοῦ κόσμου, ἐωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ παλαιόθεν καθιερωμένη ἑορτὴ τῶν Γραμμάτων, ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν ἐν ἀγίοις Πατέρων ἡμῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος.

Ἐπηκολούθησεν ἡ ἐπίσημος δεξίωσις ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Ὁρόνου τῶν Πατριαρχείων, καθ' ἣν ὠμίλησαν ὁ Ἐντιμολ. κ. Στέφανος Μπαϊράμογλου, Ἄρχων Καστρίνσιος τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας καὶ Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, καὶ κατέκλεισεν ὁ Πατριάρχης.

Τηλεγράφημα συμπαθείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν Μακ. Πατριάρχην Μόσχας (25.01.2011)

**Μακαριώτατον
Πατριάρχην Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας
κύριον Κύριλλον,
Εἰς Μόσχαν.
Μακαριώτατε,**

Κατῶδυνον ἐκ τῆς τρομοκρατικῆς ἐνεργείας ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ τῆς Μόσχας, ἥτις ἐτοίχισε τὴν ζωὴν εἰς πολλοὺς συνανθρώπους ἡμῶν καὶ τὴν ὑγείαν καὶ ἀρτιμελειαν εἰς πολὺ περισσοτέρους, ἐκφράζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ φίλῃ καὶ περισπουδάζῳ Μακαριότητι τὴν εἰλικρινῆ συμπάθειαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡμῶν προσωπικῶς, προσευχομένων διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς τῶν τραγικῶν θυμάτων, τὴν ἴασιν τῶν τραυματιῶν καὶ τὴν παραμυθίαν τῶν οἰκείων αὐτῶν. Κύριος διαφυλάττοι τὴν Ρωσσίαν καὶ τὸν λαόν της ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς καὶ περιστάσεως.

**Μετ' ἀδελφικῶν ἀσπασμῶν
+ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
Φανάριον, 25 Ἰανουαρίου 2011**

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (Πηγή: www.romfea.gr)

Μέ λαμπρότητα τὸ συλλεῖτουργο Ἀρχιεπισκόπων Κύπρου - Πράγας (30.01.2011)

Μέ τὸ λαμπρὸ συλλεῖτουργο, πού τελέστηκε τὸ πρωί, στὸν Ἱερό Ναό Παναγίας Εὐαγγελίστριας Παλλουριώτισσας

στὴν Λευκωσία, κορυφώθηκαν οἱ ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψιν τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πράγας καὶ πάσης Τσεχίας καὶ Σλοβακίας κ.κ. Χριστοφόρου στὴν Κύπρο.

Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὴν συνέχεια ἐν συντομίᾳ στὰ ὅσα, γιὰ 37 ἔτη ὑφίσταται ὁ Ὁρθόδοξος λαὸς τῆς Κύπρου, ἐξ αἰτίας τῆς εἰσβολῆς καὶ τῆς συνεχιζόμενης βάρβαρης Τουρκικῆς κατοχῆς. «Βεβήλωσε τοὺς ναοὺς μας, κατέσκαψε τὰ κοιμητήριά μας, στέρησε ἀπὸ τὸ λαὸ μας τὰ στοιχειώδη θρησκευτικὰ καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματά του, μέ ἀποκορύφωμα τὴν ἀπαγόρευση τῆς τέλεσης τῆς Θείας Λειτουργίας, γιὰ τοὺς λίγους ἐγκλωβισμένους μας, τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων. Ἀφαίρεσε, μάλιστα, βίαια τὰ ἄμφια ἀπὸ τὸν ἱερέα καὶ ἐκδίωξε βάναισα τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸν ναό».

Στὴν ἀντιφώνησή του, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τσεχίας καὶ Σλοβακίας Χριστοφόρος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε «ἀπὸ βάθους καρδίας» γιὰ τὴν θερμὴ καὶ ἐγκάρδια φιλοξενία ὑπογράμμισε τὴν ἀδελφικὴ σχέση, τὴν συμπόρευση καὶ ἐνότητα τῶν δύο Ἐκκλησιῶν λέγοντας χαρακτηριστικὰ: «ὅπως ἐντὸς του ποτηρίου, εἰς τὴν ἀγίαν πρόθεσιν, ἀνemίχθησαν αἱ μερίδες ἡμῶν καὶ ὑμῶν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ διακριθῶσιν. Μέ αὐτὸ τὸ Σταυροαναστάσιμον ἦθος, σὰς εὐχόμεθα νὰ ὁλοκληρώσετε τὸν ἐθνικὸν σας πόθον, ν' ἀξιώθητε νὰ ξαναπατήσετε τὰ κατωφλῖα τῶν καταπατημένων σπιτιῶν σας, ν' ἀνάψετε τὰ καντήλια σας εἰς τὰ εἰκονοστάσιά σας καὶ νὰ λειτουργήσετε τοὺς λεηλατημένους ναοὺς σας», κατέληξε.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Πηγή: www.romfea.gr)

Κερκύρας Νεκτάριος "Ὁ Χριστόδουλος ἄκουγε, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνους πού τὸν μισοῦσαν" (30.01.2011)

Στὸ Ἱερό προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος στὴν Κέρκυρα τελέστηκε τὴν Κυριακὴ 30 Ἰανουαρίου 2011 τὸ τριετές μνημόσυνο γιὰ τὴν ἀνάπαυση τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χριστοδούλου.

Στὴν ἀκολουθία προεξῆρχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Νεκτάριος, ὁ ὁποῖος ἐπεσήμανε ὅτι τὸ μνημόσυνο αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ γιὰ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία ὀφειλόμενο χρέος γιὰ ἓναν ἀληθινὰ μεγάλο Ἀρχιεπίσκοπο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν ἴδιο ἐλάχιστη ἐνδείξη εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν πνευματικὸ του πατέρα, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔδωσε καὶ τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης.

Χαρακτηριστικὰ τόνισε σὲ σύντομη προσφώνησή του ὁ Σεβασμιώτατος: «Πατέρας πνευματικὸς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, δυναμικὸς καὶ δευδερκής, μέ κατὰ Χριστὸν μόρφωση στὴν καρδιά του. Μέ τὸ μείδιμα καὶ τὸ χαμόγελο σαγήνευε τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Σαγήνευε ἀκόμη καὶ μέ τὸν λόγο καὶ μέ τὴν ψαλμωδίά του, καλώντας τοὺς ἀνθρώπους στὸ Θεό. Ὑπῆρξε πατέρας πού ἄκουγε, ἀκόμη

καί ἐκείνους πού τόν δυσφημοῦσαν καί τόν μίσησαν. Αὐτό συμβαίνει μέ τούς ἀληθινούς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκεῖνος πού προσφέρει τήν ἀλήθεια, «κεῖται εἰς πτῶσιν καί εἰς ἀνάστασιν πολλῶν, εἶναι ἀντιλεγόμενο σημεῖο».

Πλήθος λαοῦ ἀνταποκρίθηκε στήν πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου καί ἔνωσε τίς προσευχές του γιά τήν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίστου Πρωθιεράρχου.

**Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος
ἱερώνυμος: "Ἄν τά στόματα κλείσουν, μποροῦν νά
φωνάζουν οἱ πέτρες" (29.01.2011)**

"Ὅλες οἱ θρησκείες ζοῦν σέ ἁρμονία στή Συρία, κάτι πού χρειάζεται περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη ἐποχή ὁ κόσμος καί ἰδιαίτερα ἡ Μέση Ἀνατολή", ἐπισήμανε ὁ Μακαριώτατος, κατά τήν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του στό Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας.

Τό πρωί τῆς 29ης Ἰανουαρίου 2011 τελέστηκε Δοξολογία στόν Καθεδρικό Ἱ. Ναό Ἁγίων Τεσσαράκοντων Μαρτύρων τῆς Μητρόπολης Ἑμμεσης, παρουσία τοῦ ἐπιχώριου μητροπολίτη κ. Γεωργίου καί ἄλλων Ἀρχιερέων τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας.

Στή συνέχεια ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τό Μουσεῖο τοῦ Χαλεπίου ὅπου ἐκτίθενται ψηφιδωτά τῆς πρωτοχριστιανικῆς περιόδου.

"Ἄν τά στόματα κλείσουν, μποροῦν νά φωνάζουν οἱ πέτρες", εἶπε χαρακτηριστικά.

Καί συνέχισε: "Μπορεῖ γεγονότα τῆς ἱστορίας καί σκοπιμότητες νά προσπαθοῦν νά ζυγίσουν τήν ἀλήθεια, ὅμως τά ψηφιδωτά ἀπό τόν 4ο καί 5ο μ. Χ. αἰ., μέ τίς ἑλληνικές ἐπιγραφές, εἶναι οἱ μάρτυρες ὅτι ἐδῶ εἶναι οἱ ρίζες μας".

"Ἀπό ἐδῶ", τόνισε, "ὅλοι ἐμεῖς πήραμε τό ὄνομα Χριστιανοί".

"Στά χαρτιά ἀνῆκω στή δύση, ἀλλά στήν καρδιά, στήν ψυχή καί τό συναίσθημα ἀνῆκω στήν Ἀνατολή", κατέληξε.

**ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ
& Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ**

**Γιά 47η χρονιά ἡ παράδοση τοῦ Ἀγιασμοῦ τῶν
Υδάτων στήν Κοινότητα Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν
στό Margate**

Τήν Κυριακή, 9η Ἰανουαρίου 2011, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριος προεξήρχε Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας στήν Ἑλληνορθόδοξη Κοινότητα τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Margate στό Kent τῆς νοτιοανατολικῆς Ἀγγλίας.

Ἀκολούθως, ὁ Σεβασμιώτατος, συμπαραστατούμενος ὑπό τοῦ Ἱερατικῶς Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος Ἀρχιμ. Βησσαρίωνος Κοκλιώτη καί τῶν διακόνων Κωνσταντίνου Θεοχάρους καί Σάββα Βασιλειάδη, τέλεσε τόν Ἀγιασμό τῶν Υδάτων στό λιμάνι τοῦ Margate παρουσίᾳ πλήθους κόσμου, τοῦ Ἀγγλικανοῦ Ἐπισκόπου του Dover, Trevor Willmott, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας Δρος Rowan Williams, ἐκπροσώπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Τάγματος τῶν

Φραγκισκανῶν καί τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, 30 Δημάρχων τοῦ Kent, τοῦ φιλέλληνο Βουλευτοῦ Roger Gale, τῆς βουλευτοῦ Laura Sandys καί τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς

Κύπρου στό Λονδίνο κ. Γιώργου Γεωργίου.

Στόν μικρό, πού εἶχε τό θάρρος νά βουτήξει στά παγωμένα νερά, ὁ Σεβασμιώτατος δώρησε τόν Σταυρό πού ἀνέσυρε ὡς εὐλογία.

Ἀκολούθησε γεῦμα πού παρέθεσε ἡ Κοινότητα τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν σέ συνεργασία μέ τόν Δήμο τοῦ Thanet, στό ὁποῖο παρεκάθησαν ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι.

**Ὁ Καθηγητής Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς
Κύπρου, κ. Ἰωάννης Ταῖφάκος, στήν ἑορτή τῶν
Ἑλληνικῶν Γραμμάτων**

Τήν Πέμπτη, 27η Ἰανουαρίου 2011, ὁ κ. Ἰωάννης Ταῖφάκος, Καθηγητής Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κύπρου, προλογιζόμενος ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριο, ἐξέθεσε στήν αἴθουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Λονδίνου, τήν πολύ ἐνδιαφέρουσα ὁμιλία του μέ τίτλο «Ἡ Ἑορτή τῶν Γραμμάτων Καί Ἡ Ἐποχή Μας», παρουσιάζοντας, ἐκτός τῶν ἄλλων, τό ἱστορικό-κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο, μέσα στό ὁποῖο ἐζησαν καί ἔδρασαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες. Στήν κατάληξη τῆς ὁμιλίας του, ἐξήρε τόν τεράστιο ρόλο τῆς παιδείας γιά τόν Πολιτισμό λέγοντας: «Ὁ Μέγας Βασίλειος τοποθετεῖ τήν παιδεία ὡς μέρος τῆς διαδικασίας ὁμοιώσεως τῆς ἀνθρώπινης φύσης μέ τόν Θεό. «Ὁμοίωσις δέ», συνεχίζει, «οὐκ ἄνευ γνώσεως, ἡ δέ γνώσις οὐκ ἐκτός τῶν διδαγμάτων». «Καταρτίζοντας τό νέο περιεχόμενο τοῦ διαχρονικοῦ ἱδανικοῦ, φυσικόν καί ἐπιτρεπτόν θεώρησαν οἱ ἄγιοι Πατέρες νά ἀνατρέξουν στήν περιλάλητη Παιδεία τῶν Ἑλλήνων καί νά συνθέσουν μέ τό νέο δόγμα τά ἔως τότε θεωρούμενα ὡς μᾶλλον ἀσυμβίβαστα. Τό ἴδιο αὐτό περιεχόμενο ἰσχύει καί σήμερα μετά τόσους αἰῶνες, ἐφόσον οἱ συνισταμένες τοῦ Πολιτισμοῦ μας δέν ἔχουν ἀλλάξει, καί ἀποδεχόμεθα ὡς θετικῶς ἀναγνωρίσιμα τά στοιχεῖα πού παραλάβαμε ἀπό τήν ἀρχαία Ἑλλάδα καί τόν Χριστιανισμό. Ἄν ὑπάρχει κάποια διέξοδος, αὕτη εἶναι ἡ Παιδεία, ἡ Παιδεία μας, ὡς μετάληψις ἀγιότητος. Ἄς τήν προσφέρουμε μέ ἀγάπη καί ἄς τή δεχθοῦμε μέ εὐγνωμοσύνη. Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί!».

Η Υπουργός Παιδείας Δία Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Ελλάδος στο Λονδίνο

Τήν Τετάρτη, 2 Φεβρουαρίου 2011, η Υπουργός Παιδείας Δία Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Ελλάδος, κα Άννα Διαμαντοπούλου, συναντήθηκε με τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριο, στο πλαίσιο της διήμερης επίσκεψής της στο Λονδίνο. Σκοπός του ταξιδιού της ήταν η ενημέρωσή της για τον τρόπο λειτουργίας και διοίκησης του μουσουλμανικού τεμένους του Άνατολικού Λονδίνου. Η κα Άννα Διαμαντοπούλου, συνοδευόμενη από τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη π. Βασίλειο Παπαβασιλείου, υπεύθυνο για τα διαθρησκευτικά θέματα της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας, επισκέφθηκε τους χώρους λατρείας και παροχής κοινωνικών υπηρεσιών του τεμένους, ενώ συναντήθηκε με την διοίκησή του και ενημερώθηκε εκτενώς. Τό ίδιο βράδυ η κα Διαμαντοπούλου μίλησε στο London School of Economics.

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου στο Λονδίνο

Αφίχθη στο Λονδίνο, την Τετάρτη, 9 Φεβρουαρίου 2011, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, κ Άνδρέας Δημητρίου. Την επόμενη ημέρα μετέβη στο Middlesex University, όπου έκανε διάλεξη με θέμα "Educating the Developing Mind: From Theory to Practice". Την Παρασκευή συνάντησε τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριο στο μέγαρο της Ιερᾶς Αρχιεπισκοπής, όπου και έλαβε χώρα Συνεδρία με τα μέλη της ΕΚΘΠΕ. Στα πλαίσια του ταξιδιού του, επισκέφθηκε τέσσερα παροικιακά σχολεία.

Visit of the Patriarch of Georgia to London

On Sunday, 6th February, His Beatitude the Catholicos-Patriarch of Georgia, Ilya II, consecrated the Georgian Orthodox Church of the Nativity of our Lord (formerly St George's Church)

in London, Rookwood Road, N16. His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain participated in the Liturgy and Consecration together with a number of Orthodox hierarchs. In the evening, a Dinner-reception was held at the Dorchester, Park Lane, in honour of the Patriarch. He was the guest of honour at a Lunch hosted by His Majesty, King Constantine of the Hellenes, on Monday 7th February, and was the guest of honour at a Dinner at Thyateira House in the evening, hosted by Archbishop Gregorios. The Patriarch was a guest of His Grace the Archbishop of Canterbury, Dr Rowan Williams, and on Saturday, 12th February, he took part in an informal meeting between the Anglican and Orthodox Hierarchs at Lambeth Palace.

The General Anglican Synod

The General Anglican Synod met at Westminster Abbey between 7th and 9th February. The Synod debated, amongst other things, divorced clergy and candidates for priesthood, the revision of the baptism service, and an Agreed Statement from ARCIC (The Anglican-Roman Catholic International Commission) on the Mother of God: 'Mary: grace and hope in Christ'. The Agreed Statement was approved by the Synod. The next meeting of the General Anglican Synod will be held in York in July 2011.

ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ Κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2011

Οι επαφές του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγορίου για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο θα ένταχθούν στο επόμενο τεύχος του Μαρτίου - Απριλίου το οποίο θα έκδοθει εντός του μηνός Μαρτίου. Από αυτό το τεύχος και στο εξής οι επαφές του Αρχιεπισκόπου, για κάθε διμηνία, θα αναγράφονται στο περιοδικό που εκδίδεται τόν άμείσως ακόλουθο μήνα. Μέ αυτόν τόν τρόπο κάθε τεύχος του περιοδικού «Ορθόδοξος Κήρυξ» θα εκδίδεται εντός της διμηνίας σπίν όποία και αναφέρεται. Τό τεύχος π.χ. Μαρτίου - Απριλίου θα έκδοθει εντός του Μαρτίου και θα περιέχει τό Χρονικό τών Έπαφών του Αρχιεπισκόπου τών μηνών Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου, ενώ τό τεύχος Μαΐου - Ιουνίου θα έκδοθει εντός του Μαΐου και θα αναφέρει τό Χρονικό Μαρτίου - Απριλίου.

Έκ τής Έκδοτικής Έπιτροπής.

**Φωτογραφικά στιγμιότυπα από την εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε
στο Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου, προς τιμή των Τριών Ιεραρχών
και των Ελληνικών Γραμμάτων (27/1/2011).**

Φωτογραφίες υπό της κ. Ναταλίας Κυριακίδου διά την Αρχιεπισκοπή

